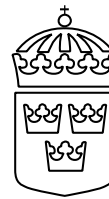

Regeringens proposition 2017/18:63

Några frågor om alkohol

Prop.
2017/18:63

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 13 december 2017

Stefan Löfven

Tomas Eneroth
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition lämnas förslag till vissa lagändringar som krävs för att Sverige ska uppfylla sina skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort (tredje körkortsdirektivet). Propositionen är framtagen med anledning av att Europeiska kommissionen, i en formell underrättelse och i ett motiverat yttrande till regeringen, identifierat en fråga om medicinska minimikrav beträffande alkohol, där kommissionen anser att Sverige inte uppfyllt sina skyldigheter enligt direktivet.

För att bringa de svenska reglerna i överensstämmelse med det tredje körkortsdirektivet föreslås vissa ändringar i körkortslagen (1998:488) som gäller regleringen av körkort med villkor om alkohol efter rattfylleri.

I propositionen föreslås ändringar i 3 kap. 14 b och 14 c §§ samt 5 kap. 15 b, 19 och 20 §§ körkortslagen.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 mars 2018.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)	5
3	Ärendet och dess beredning	8
4	Bakgrund.....	9
4.1	Alkolås efter rattfylleri	9
4.2	Tredje körkortsdirektivet.....	9
5	Gällande rätt.....	9
5.1	Generella regler om lämplighet för körkortsinnehav.....	9
5.2	Förutsättningar för villkor om alkolås	11
5.2.1	Körkortshavare och fordon.....	11
5.2.2	Personlig och medicinsk lämplighet.....	11
5.3	Tredje körkortsdirektivet.....	12
6	Nya medicinska krav.....	13
6.1	Lämplighet för körkort med villkor om alkolås	13
6.2	Bestämmande av villkorstiden	15
6.3	Följdändringar	15
6.3.1	Nytt körkort efter villkorstidens slut	15
6.3.2	Giltighetstiden för högre behörigheter	16
7	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	17
8	Konsekvenser.....	18
8.1	Allmänt om användning av alkolås och dess effekter	18
8.2	Konsekvenser för individer med diagnosen alkoholmissbruk eller alkoholberoende.....	18
8.3	Konsekvenser för den offentliga ekonomin.....	20
8.4	Konsekvenser för företag	20
8.5	Konsekvenser för transportpolitisk måluppfyllelse	21
9	Tillkännagivanden från riksdagen.....	21
9.1	Kommunikationsutrustning och körning	21
9.2	Insatser mot alkohol vid bilkörning.....	22
9.3	Kontroller och tillsyn av åkeribranschen.....	22
9.4	Lastbilars och bussars längd och vikt.....	23
10	Författningskommentar	24
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006.....	27
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	70
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	73
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	74
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	77

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).

2 Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Prop. 2017/18:63

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om körkortslagen (1998:488)²

dels att 3 kap. 14 c § ska upphöra att gälla,

dels att 3 kap. 14 b § och 5 kap. 15 b, 19 och 20 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

14 b §³

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som efter återkallelse har utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet, om utfärdandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, eller DE, som efter återkallelse har utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen *eller enligt 5 kap. 15 a §, eller som efter villkor om alkoholås har utfärdats enligt 5 kap. 15 b §*, förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet *eller på det körkort som varit förenat med villkor om alkoholås*, om utfärdandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som har utfärdats i en stat inom EES förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på ursprungskörkortet, om utbytet eller ersättandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Vid förnyelse enligt denna paragraf tillämpas 12 § och 14 a § första stycket.

Vid förnyelse enligt denna paragraf tillämpas 12 § och 14 a §.

5 kap.

15 b §⁴

När villkorstiden är slut får ett nytt körkort utan villkor om

När villkorstiden är slut får ett nytt körkort utan villkor om

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort, ändrat genom direktiven 2009/113/EG, 2011/94/EU, 2012/36/EU, 2013/22/EU, 2013/47/EU, 2014/85/EU, (EU) 2015/653 och (EU) 2016/1106.

² Senaste lydelse av 3 kap. 14 c § 2012:874.

³ Senaste lydelse 2012:874.

⁴ Senaste lydelse 2010:1914.

alkolås utfärdas efter ansökan, *om sökanden har körkortstillstånd.* alkolås utfärdas efter ansökan.

Om det i beslutet om villkor om alkolås finns krav som ska uppfyllas för utfärdande gäller de kraven i stället för första stycket. Detsamma gäller ett beslut av Transportstyrelsen som fattats efter beslutet om villkor om alkolås men innan villkorstiden löpt ut.

19 §⁵

En ansökan om beslut om villkor om alkolås får bifallas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms som lämplig för körkortsinnehav med villkor om alkolås. Sådan lämplighet förutsätter att sökanden

1. kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, ömdöme och ansvar i trafiken,

2. inte brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64), och

3. uppfyller de *andra* medicinska krav *än krav på frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende* som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

Som bruk av narkotika enligt första stycket 2 anses inte en behandling där narkotika intas i enlighet med läkares eller någon annan behörig receptutfärdares ordination, under förutsättning att bruket inte innebär någon trafiksäkerhetsrisk.

20 §⁶

Om ett beslut om villkor om alkolås fattas, ska sökandens rätt att framföra körkortspliktiga fordon under villkorstiden vara begränsad på det sätt som anges i 22 §. Villkorstiden ska vara ett år, om inte annat följer av andra *eller tredje* stycket.

Villkorstiden ska vara två år, om

1. återkallelse skulle ha skett enligt 3 § 1 på grund av brott mot 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, eller

2. återkallelse annars skulle ha skett enligt 3 § 1 och sökanden

a) under de senaste fem åren före det brott som har föranlett återkallelsen har gjort sig skyldig till annat brott mot 4 eller 4 a § lagen om straff för vissa trafikbrott till följd av alkoholförtäring, *eller*

Om ett beslut om villkor om alkolås fattas, ska sökandens rätt att framföra körkortspliktiga fordon under villkorstiden vara begränsad på det sätt som anges i 22 §. Villkorstiden ska vara ett år, om inte annat följer av andra stycket.

2. återkallelse annars skulle ha skett enligt 3 § 1 och sökanden under de senaste fem åren före det brott som har föranlett återkallelsen har gjort sig skyldig till annat brott mot 4 eller 4 a § lagen om straff för vissa trafikbrott till följd av alkoholförtäring.

⁵ Senaste lydelse 2017:272.

⁶ Senaste lydelse 2010:1914. Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket tas bort.

b) har diagnosen alkoholberoende eller alkoholmissbruk.

Om villkorstiden har bestämts till ett år och körkortshavaren under denna tid visar sig ha diagnosen alkoholberoende eller alkoholmissbruk, ska villkorstiden förlängas till två år. Om det finns anledning att anta att körkortshavaren har ett sådant beroende eller missbruk, får denne föreläggas att ge in läkarintyg om dessa förhållanden.

Med återkallelse avses i denna paragraf även återkallelse tills vidare enligt 5 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2018.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för beslut om villkor om alkoholåsom fattats före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

Genom beslut den 14 december 2011 antog riksdagen regeringens förslag till lagändringar för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort, nedan kallat det tredje körkortsdirektivet, se *bilaga 1*. I en formell underrättelse till regeringen den 23 oktober 2015 och därefter i ett motiverat yttrande daterat den 16 juni 2016 har kommissionen identifierat ett antal frågor, där den anser att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt det tredje körkortsdirektivet. Regeringen har funnit att den tolkning av direktivet som kommissionen gjort i de aktuella frågorna är riktig, och på ett antal punkter har de svenska bestämmelserna ändrats. Den punkt där någon ändring ännu inte gjorts gäller direktivets minimikrav i fråga om alkohol för att körkort ska kunna utfärdas.

Vid Näringsdepartementet utarbetades promemorian Några frågor om alkohol. Promemorian innehåller förslag till lagändringar som krävs för att Sverige ska uppfylla sina skyldigheter enligt det tredje körkortsdirektivet i fråga om dess minimikrav i fråga om alkohol för att körkort ska kunna utfärdas. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Näringsdepartementet (N2017/05531/MRT).

Riksdagen tillkännagav för regeringen att den ska återkomma med förslag till lagstiftning med skärpta regler mot viss mobilanvändning vid bilkörning (bet. 2013/14:TU9, punkt 3, rskr. 2013/14:181) och att den med skyndsamt bör se över frågan om hur ett införande av alkobommar i gränshamnar ska kunna genomföras (bet. 2014/15:TU8, punkt 2, rskr. 2014/15:145).

Riksdagen tillkännagav för regeringen dels behovet av att skyndsamt utarbeta erforderliga regeländringar så att lastbilar med en bruttovikt på upp till 74 ton tillåts att trafikera de delar av det allmänna vägnätet som har tillräcklig bärlast, dels behovet av en generösare dispensgivning och fortsatt utredning när det gäller frågan om att tillåta fordonsekipage på upp till 30 meter (bet. 2014/15:TU12, punkt 7, rskr. 2014/15:206).

Riksdagen tillkännagav för regeringen att den skyndsamt bör se över hur längre fordonståg i högre utsträckning kan tillåtas på det svenska vägnätet (bet. 2016/17:TU14, punkt 4, rskr. 2016/17:238).

Riksdagen tillkännagav för regeringen att den ska se över möjligheten att tillåta mindre avvikelser från kör- och vilotidsreglerna för yrkesmässig trafik (bet. 2014/15:TU12, punkt 3, rskr. 2014/15:206).

Riksdagens tillkännagivanden behandlas i avsnitt 9.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 9 november 2017 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådet lämnade förslaget utan erinran. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. I förhållande till lagrådsremissen har några redaktionella ändringar gjorts.

4.1 Alkolås efter rattfylleri

Alkolås är ett instrument som mäter alkoholkoncentrationen i förarens utandningsluft. Instrumentet omöjliggör start och körning om det finns alkohol i utandningsluften över en viss inställd nivå. Det består vanligtvis av en handenhet och en kontrollenhet integrerad med fordonets elektronik.

År 1999 infördes en försöksverksamhet för den som begått ett rattfylleribrott att i stället för traditionell körkortsåterkallelse få en villkorlig sådan med rätt att under viss tid fortsatt få framföra ett körkortspliktigt fordon, under förutsättning att detta hade ett godkänt alkolås.

På grundval av de erfarenheter som försöksverksamheten gett lämnades förslag till ett permanent system med möjlighet att efter rattfylleribrott få ett körkort med villkor om alkolås. Förslaget lämnades i betänkandet Alkolås för rattfyllerister och körkortsprov i privat regi (SOU 2008:84). Betänkandet låg till grund för förslag till nya bestämmelser om alkolås i propositionen Alkolås efter rattfylleri (prop. 2010/11:26). Efter riksdagsbeslut den 9 december 2010 trädde nya bestämmelser i körkorts-lagen i kraft den 1 januari 2012.

4.2 Tredje körkortsdirektivet

Den rättsliga ramen för körkorts-lagstiftningen inom EES utgörs av EU:s körkortsdirektiv. Det nu gällande direktivet är Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort, ändrat genom direktiven 2009/113/EG, 2011/94/EU, 2012/36/EU, 2013/22/EU, 2013/47/EU, 2014/85/EU, (EU) 2015/653 och (EU) 2016/1106 (det s.k. tredje körkortsdirektivet).

Genom beslut den 14 december 2011 antog riksdagen regeringens förslag till lagändringar för att genomföra det tredje körkortsdirektivet. I det sammanhanget beslutades inte några förändringar av möjligheterna för dem som begått rattfylleribrott att få körkort med villkor om alkolås.

5 Gällande rätt

5.1 Generella regler om lämplighet för körkortsinnehav

Allmänna regler om bl.a. utfärdande av körkort finns i 3 kap. körkorts-lagen (1998:488). I 3 kap. 2 § första stycket stadgas således att körkorts-tillstånd får meddelas endast för den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av ett körkortspliktigt fordon. Lämplighet med hänsyn till de personliga förhållandena förutsätter enligt andra stycket att sökanden inte är opålitlig i

nykterhetskänseende och i övrigt kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken.

Av tredje stycket framgår att lämplighet med hänsyn till de medicinska förhållandena förutsätter att sökanden har tillfredsställande syn för att köra fordon av det slag ansökningen avser och att sökanden i övrigt uppfyller de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

Kravet på den personliga lämpligheten uttrycks således i allmänna termer och kan tyckas vara så allmänt formulerade, att de skulle vara svåra att tillämpa i praktiken, inte minst mot bakgrund av att prövningen ska göras för alla nya körkortshavare, således i ett mycket stort antal ärenden. Genom bestämmelser i 3 kap. 7 § körkortsförordningen (1998:980) konkretiseras emellertid lagens allmänt hållna krav så att sökanden ska anses uppfylla dessa, om han eller hon i likhet med de flesta körkortssökande inte förekommer i vissa specificerade register som rör belastningar, misstankar eller omhändertagande av berusade personer. Prövningen av den mängd ärenden det handlar om blir därför hanterbar. I de fall sökanden faktiskt förekommer i något eller några av de aktuella registren övergår myndigheten till en mera individualiserad handläggning av ärendet och kommunikering med den sökande vidtar. Transportstyrelsen kan vid en sådan handläggning begära in yttranden av olika myndigheter som bedöms kunna lämna upplysningar i ärendet (3 kap. 8 § körkortsförordningen).

Kraven på medicinsk lämplighet omfattar av naturliga skäl en mängd olika aspekter. Att framförandet av motorfordon måste vara förenat med vissa synkrav framstår som naturligt och centralt och det är mot den bakgrunden logiskt att just synkravet särskilt nämns i lagtexten. Regler om de många andra skiftande medicinska bedömningar som kan vara aktuella lämpar sig bättre för en lägre författningsnivå. I 8 kap. 1 § körkortsförordningen stadgas således att ytterligare föreskrifter om medicinska krav för behörighet får meddelas av Transportstyrelsen efter samråd med Socialstyrelsen. Den praktiska prövningen utgår från ingivna handlingar, nämligen en av sökanden avgiven hälsodeklaration och ett intyg om synprovning, i allmänhet utfärdat av en optiker. Avser ansökan någon av de s.k. högre behörigheterna för tung lastbil eller buss ska i stället för en hälsodeklaration ett särskilt läkarintyg lämnas. Skulle myndighetens granskning visa på några tveksamheter övergår ärendet till en mera individualiserad handläggning med kommunikation med den sökande. Vanligt är då att läkarintyg krävs in och utgången av prövningen blir beroende av vad detta utvisar.

Enligt 3 kap. 3 § körkortslagen är den som antingen söker eller redan har körkortstillstånd eller körkort skyldig att genomgå läkarundersökning, blodprovstagning eller annan liknande undersökning som behövs för den prövning som avses i 3 kap. 2 § andra och tredje styckena eller annars i körkortslagen. Enligt 10 kap. 6 § körkortslagen får enskilda i ärenden enligt lagen föreläggas att ge in bl.a. läkarintyg. Om en körkortshavare inte följer ett föreläggande att ge in bl.a. läkarintyg ska körkortet återkallas enligt 5 kap. 3 § 8 körkortslagen. Vidare stadgas i 5 kap. 2 § körkortsförordningen att Transportstyrelsen ska utreda körkortshavarens lämplighet om det finns anledning att anta att han eller hon inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att inneha körkort.

Myndigheten får då bl.a. förelägga körkortshavaren att ge in läkarintyg som visar att han eller hon uppfyller de medicinska kraven för körkortsinnehavet. Transportstyrelsen får även höra socialnämnden, Polismyndigheten, Kriminalvården eller någon annan myndighet, vars yttrande har betydelse för ärendet.

5.2 Förutsättningar för villkor om alkohol

5.2.1 Körkortshavare och fordon

Reglerna om möjlighet att i stället för återkallelse få körkort med villkor om alkohol kan tillämpas för förare, vars körkort annars kan återkallas på grund av rattfylleri eller grovt rattfylleri till följd av alkoholförtäring, dvs. vid brott mot 4 § respektive 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott (trafikbrottslagen). Vidare gäller att personen i fråga ska vara permanent bosatt i Sverige och ha ett körkort utfärdat i en stat inom EES. De aktuella bestämmelserna ska under vissa omständigheter inte tillämpas då prövotid enligt 3 kap. 18 § körkortslagen löper.

Den tidigare försöksverksamheten med villkorlig körkortsåterkallelse omfattade behörigheterna personbil, lastbil och buss. I den nu gällande lagstiftningen omfattar möjligheten att uppställa villkor om alkohol alla fordon som kräver körkort.

5.2.2 Personlig och medicinsk lämplighet

En svaghet med den tidigare försöksverksamheten med villkorlig körkortsåterkallelse var att relativt få av de förare som dömts för rattfylleri valde att delta. I samband med tillkomsten av nu gällande regler förlängdes spärretiderna för rattfylleribrott, samtidigt som vissa regeländringar reducerade kostnaderna för den enskilde som valde att behålla rätten att framföra fordon med alkohol. Incitamenten till att välja fortsatt körkortsinnehav med villkor om alkohol stärktes därmed och fler som begått rattfylleribrott har också valt att ansöka om körkort med villkor om alkohol.

Den som begått ett rattfylleribrott och önskar ett fortsatt körkortsinnehav med villkor om alkohol måste ansöka om det. För att en sådan ansökan ska beviljas måste vissa kriterier vara uppfyllda. Dessa anges i 5 kap. 19 § körkortslagen. Där stadgas att en ansökan om villkor om alkohol ska bifallas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms som lämplig för körkortsinnehav med villkor om alkohol. Sådan lämplighet förutsätter att sökanden

1. kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken,
2. inte brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64), och
3. uppfyller de andra medicinska krav än krav på frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

I andra stycket i nämnda paragraf föreskrivs att det inte anses som bruk av narkotika med en behandling där narkotika intas i enlighet med läkares eller någon annan behörig receptutfärdares ordination, under förutsättning att bruket inte innebär någon trafiksäkerhetsrisk.

Av den tidigare nämnda propositionen Alkolås efter rattfylleri framgår (s. 31 f.) om lämplighetsprövningen bl.a. när det gäller lämplighet med hänsyn till personliga förhållanden att det exempelvis kan förhålla sig så, att sökanden på grund av tidigare omfattande trafikbrottslighet inte bedöms kunna anförtros fortsatt körkortsinnehav även om det förenas med villkor om alkolås. Detsamma gäller om sökanden tidigare dömts för grovt rattfylleri vid ett flertal tillfällen eller för grovt rattfylleri av mera allvarlig beskaffenhet vid ett tillfälle.

Med lämplighet med hänsyn till de medicinska förhållandena avses att sökanden uppfyller de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten, med undantag för bruk av alkohol.

Eftersom alkolås inte kan avläsa bruk av andra droger än alkohol bör, enligt propositionen, förare som begår trafiknykterhetsbrott på grund av annat drogbruk än alkohol inte medges rätt att köra fordon med alkolås. Detsamma ska gälla om föraren varit påverkad av både alkohol och narkotika. För dessa förare ska återkallelse av körkortet vara obligatoriskt. Detta gäller dock inte om narkotikabruket utgör en behandling där narkotikan intagits i enlighet med läkares eller någon annan behörig receptutfärdares ordination (se prop. 2016/17:83 s. 18).

5.3 Tredje körkortsdirektivet

I skälen till EU:s nu gällande körkortsdirektiv sägs bl.a. (skäl 8) att minimikrav av trafiksäkerhetsskäl bör fastställas för utfärdande av körkort och att minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet för att framföra motorfordon bör definieras på nytt.

Direktivets bilaga III har rubriken Minimikrav i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att föra motordrivna fordon. I punkt 14, under rubriken Alkohol, sägs följande.

14. Alkoholkonsumtion är en stor fara för trafiksäkerheten. Med tanke på problemets omfattning är det mycket viktigt att läkarna visar stor uppmärksamhet.

Grupp 1:

14.1 Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av alkohol eller inte är i stånd att avstå från att föra fordon i alkoholpåverkat tillstånd.

För sökande eller förare som tidigare har varit beroende av alkohol får körkort utfärdas eller förnyas efter en intygad avhållsperiod, om detta stöds av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

Grupp 2:

14.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

Med grupp 1 avses körkort i kategorierna A, A1, A2, AM, B, B1, och BE, det vill säga bl.a. personbilar och motorcyklar, medan grupp 2 avser behörigheter för tyngre fordon.

6.1 Lämplighet för körkort med villkor om alkoholås

Regeringens förslag: Den som efter ett rattfylleribrott ansöker om körkort med villkor om alkoholås i stället för körkortsåterkallelse ska fullt ut uppfylla de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten. Undantaget beträffande kravet om frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende ska därmed inte längre gälla.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inget att invända mot promemorians förslag. *Motormännens Helnkyterhetsförbund (MHF)* avstyrker förslaget. *Sveriges läkarförbund* noterar att det tredje körkortsdirektivet inte uttryckligen anger alkoholmissbruk som ett hinder mot körkort. *Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)*, *MHF* och *Transportstyrelsen* framför, beträffande konsekvenserna i promemorian, att det i dag är fler personer än vad som anges i promemorian som har en beroende- eller missbruksdiagnos och beviljas körkort med villkor om alkoholås. VTI och MHF framför att den möjligheten att ändå få alkoholås efter rattfylleri om man först styrker varaktig nykterhet under en avhållsperiod kommer att utnyttjas av ett fåtal personer. En anledning till det är att en avhållsperiod leder till att det totalt sett blir en ganska lång period innan man har möjlighet att få det villkorade körkortet. En annan anledning är att det handlar om personer med konstaterat alkoholmissbruk eller alkoholberoende som kommer att ha svårt att klara av avhållsperioden utan att få hjälp för sina problem. Vidare ifrågasätter VTI och MHF den positiva effekt på trafiksäkerheten som bedöms uppstå med föreslagna ändringar. Både VTI och MHF framhåller vikten av en korrekt diagnostisering av missbruk och beroende.

Skälen för regeringens förslag: I den gällande lagtexten, som närmare redovisats under 5.2.2, stadgas att en ansökan om körkort med villkor om alkoholås i stället för körkortsåterkallelse ska bifallas endast om sökanden bedöms lämplig med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden. Sådan lämplighet förutsätter enligt lagtexten att sökanden uppfyller de andra medicinska krav än frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende, som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

I ett motiverat yttrande daterat den 16 juni 2016 har kommissionen konstaterat att den svenska körkortslagen (1998:488) enligt 5 kap. 19 § tillåter att ett körkort utfärdas till en person även om han eller hon inte uppfyller de medicinska kraven på frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende på villkor att ett alkoholås används.

Kommissionen noterar i yttrandet att bestämmelserna i det tredje körkortsdirektivets bilaga III punkt 14 tydligt förbjuder personer, som är beroende av alkohol eller inte är i stånd att avstå från att framföra fordon i alkoholpåverkat tillstånd, att framföra fordon, eftersom dessa personer av medicinska skäl anses vara olämpliga som förare. Några undantag

från denna begränsning medger direktivet inte. Dessutom, påpekar kommissionen, anges i punkt 14.1 de villkor enligt vilka personer som tidigare varit beroende av alkohol kan beviljas körkort, nämligen efter en intygad avhållsamsperiod, om detta stöds av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs. Därmed förbjuder bestämmelserna i punkt 14.1 enligt kommissionen tydligt utfärdandet av körkort för sökande eller förare som är beroende av alkohol eller inte är i stånd att avstå från att föra fordon i alkoholpåverkat tillstånd.

Användning av alkoholås, fortsätter kommissionen, kan inte ses som ett sätt att tillåta att körkort utfärdas till eller förnyas för personer som av medicinska skäl anses olämpliga som förare på grund av sin alkoholkonsumtion. Dessa anordningar bör i första hand användas för att inskränka rättigheterna för de förare som fortfarande kan anses medicinskt lämpliga vad gäller bestämmelserna i bilaga III, till exempel för att kontrollera att nationella bestämmelser följs i fråga om alkoholhalt i blodet och ansvar för brott som begås på grund av alkoholpåverkan, samt rehabiliteringsprogram för den typen av lagöverträdare eller som alternativ till påföljder i form av körkortsindragning vid vissa överträdelser. Den harmoniserade körkortskoden för alkoholås infördes för att underlätta användningen av alkoholås för personer som av medicinska skäl fortfarande anses vara lämpliga som förare av motorfordon.

De nu gällande bestämmelserna om körkort med villkor om alkoholås beslutades innan tredje körkortsdirektivets bestämmelser genomfördes i svensk rätt. Alkoholåsreglerna grundades på erfarenheter av den tidigare försöksverksamheten, som visat goda resultat för dem som deltagit, även om dessa varit förhållandevis få. Vid framtagandet av de permanenta reglerna eftersträvades bland annat att flera rattfylleridömda skulle välja fortsatt körkortsinnehav med villkor om alkoholås.

Även om ambitionerna med de nya reglerna varit goda går det inte att bortse från att bestämmelserna i visst avseende avviker från körkortsdirektivets krav på medicinsk lämplighet. Bestämmelsen i direktivets bilaga III punkt 14 innefattar onekligen, som kommissionen påpekar, ett förbud mot utfärdande och förnyande av körkort till alkoholberoende personer. Det finns mot den bakgrunden anledning att ändra körkortslagens bestämmelse om medicinsk lämplighet i 5 kap. 19 §. I paragrafens andra stycke stadgas under tredje punkten att sökanden ska uppfylla andra med hänsyn till trafiksäkerheten nödvändiga krav än krav på frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende. Som *Sveriges läkarförbund* påpekar anger direktivet visserligen inte uttryckligen alkoholmissbruk som ett hinder mot körkortsinnehav. Regeringen anser dock att genom att i stället utan undantag kräva att sökanden ska uppfylla de medicinska krav, som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten, stärks och förtydligas kraven på medicinsk lämplighet samtidigt som lagtexten bringas i överensstämmelse med körkortsdirektivet. Som *VTI* och *MHF* påpekar kommer det naturligtvis, med föreslagna ändringar, att bli av ännu större vikt att det görs en korrekt diagnostisering av om en person har en beroende- eller missbruksproblematik.

Beträffande de synpunkter som framförts om promemorians konsekvensavsnitt har justeringar gjorts i avsnitt 8.

Regeringens förslag: Eftersom körkort med villkor om alkohol inte längre ska beviljas personer med alkoholmissbruk eller alkoholberoende ändras reglerna om bestämmande av villkorstiden.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: Villkorstiden vid beslut om villkor om alkohols regleras i 5 kap. 20 § körkortslagen. Där stadgas att villkorstiden ska vara ett år om inte återkallelse skulle ha skett på grund av grovt eller upprepat rattfylleri eller på grund av att sökanden har diagnosen alkoholberoende eller alkoholmissbruk. Villkorstiden ska i sådana fall vara två år. Vidare stadgas att om villkorstiden har bestämts till ett år och körkortshavaren under den tiden visar sig ha diagnosen alkoholberoende eller alkoholmissbruk, ska villkorstiden förlängas till två år.

Med de ändrade krav på medicinsk lämplighet för att kunna få körkort med villkor om alkohol, som redogjorts för under 6.1 ovan, blir sådana villkor inte aktuella för personer med diagnoserna alkoholberoende eller alkoholmissbruk. Dessa grunder för en längre villkorstid kan därför utgå. Likaså kan paragrafens tredje stycke med regler om förlängning av villkorstiden på grund av dessa diagnoser tas bort, eftersom sådana diagnoser kommer att innebära hinder mot körkortsintehav, med eller utan villkor.

6.3 Följdändringar

6.3.1 Nytt körkort efter villkorstidens slut

Regeringens förslag: När villkorstiden är slut får ett nytt körkort utan villkor om alkohol utfärdas efter ansökan.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag innehåller även orden ”utan ytterligare prövning”.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot promemorians förslag. *Förvaltningsrätten i Karlstad* framhåller att den föreslagna lydelsen av 5 kap. 19 § körkortslagen inte uppställer något hinder mot ett beslut om villkor om alkohol i de fall då det föreligger opålitlighet i nykterhetshänsende. Mot bakgrund av att kravet på körkortstillstånd i 5 kap. 15 b § körkortslagen kan ses även utifrån denna lämplighetsgrund menar *Förvaltningsrätten i Karlstad* att den föreslagna ändringen bör övervägas ytterligare.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 5 kap. 15 b § körkortslagen får, när villkorstiden är slut, ett nytt körkort utan villkor om alkohol utfärdas efter ansökan, om sökanden har körkortstillstånd. Kravet på körkortstillstånd ska främst ses mot bakgrund av att körkort med villkor om alkohol enligt gällande bestämmelser kan beviljas även sökande med alkoholmissbruk eller alkoholberoende. Genom den nu föreslagna

ändringen av 5 kap. 19 § körkortslagen försvinner undantagen vad gäller krav på frånvaro av alkoholmissbruk och alkoholberoende och sökanden ska fullt ut uppfylla de medicinska krav, som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten. Såsom *Förvaltningsrätten i Karlstad* påpekar uppställer föreslagen lydelse visserligen inte något hinder mot att det föreligger opålitlighet i nykterhetshänseende. Föreslagna ändringar innebär dock generellt sett mycket strängare krav i fråga om alkohol. Dessa krav ska upprätthållas under hela villkorstiden, med risk för att beslutet om villkor om alkohol i annat fall undanröjs (jfr 5 kap. 23 § körkortslagen). Regeringen bedömer därför att det inte finns skäl att ha kvar den lämplighetsprövning som ett fortsatt krav på körkortstillstånd skulle innebära. Det nuvarande kravet på körkortstillstånd kan därför tas bort.

6.3.2 Giltighetstiden för högre behörigheter

Regeringens förslag: För innehavare av behörigheter för tyngre fordon ska giltighetstiden för det nya körkortet utan villkor om alkohol, liksom för ett körkort som utfärdas efter återkallelse under löpande villkorstid, anpassas efter den giltighetstid som gällde för det körkort som var förenat med villkor om alkohol.

Bestämmelsen om att femårsförnyelse av körkort inte ska tillämpas när körkortsinnehavet är förenat med villkor om alkohol ska tas bort.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens. En redaktionell ändring har dock gjorts.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag: För den som har körkort med s.k. högre behörigheter, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE, gäller att körkortet ska förnyas vart femte år och att körkortshavaren i samband med detta visar att de medicinska kraven för att ha en sådan behörighet är uppfyllda (se 3 kap. 12 och 14 §§ körkortslagen). För den som beviljats körkort med villkor om alkohol kan ett sådant krav på förnyelse uppkomma under löpande villkorstid eftersom en förnyelse på grund av alkohol inte påverkar tidpunkten för ordinarie förnyelse av de högre behörigheterna. Eftersom det enligt nuvarande regler gäller särskilda lättnader i de medicinska kraven i fråga om alkoholmissbruk och alkoholberoende skulle de kraven skilja sig från de generella medicinska kraven för de aktuella behörigheterna. Det har därför införts en särskild regel, 3 kap. 14 c § körkortslagen, om att den tidigare nämnda femårsförnyelsen inte ska ske om innehavet av körkortet är förenat med villkor om alkohol (jfr prop. 2012/13:23 s. 32 f.).

Genom att de medicinska kraven för att ha körkort med villkor om alkohol nu föreslås gälla utan några undantag blir bestämmelsen i 14 c § överflödigt. Bestämmelsen ska därför tas bort.

I 3 kap. 14 b § körkortslagen stadgas i första stycket att ett körkort med högre behörighet, som efter återkallelse i vissa fall utfärdas utan någon ytterligare prövning, ska förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid, som angavs på det återkallade körkortet. Det ovillkorade

körkort, som fås efter en tid med villkor om alkoholås, utfärdas i dag under förutsättning att ett körkortstillstånd finns. Därmed kan en ny femårsperiod påbörjas och regeln om anpassning av giltighetstiden till tidigare körkort behövs inte. Då nu kravet på körkortstillstånd vid utfärdandet av det nya körkortet utan villkor tas bort, kommer i stället det nya körkortets giltighetstid vid dessa högre behörigheter att behöva anpassas, så att det EU-rättsliga kravet på femåriga läkarkontroller kan upprätthållas. Detta kan åstadkommas genom tillägg i 14 b § första stycket så att den bestämmelsen inte bara omfattar körkort utfärdade efter återkallelse utan även körkort som utfärdas efter genomgången villkorstid med villkor om alkoholås.

Den nuvarande lydelsen av 3 kap. 14 b § hänvisar i första stycket till den situationen att nytt körkort efter återkallelse utfärdas utan ytterligare prövning enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen. Emellertid kan även den situationen uppkomma, att ett körkort med villkor om alkoholås återkallas under löpande villkorstid och att nytt körkort, med villkor om alkoholås för den återstående villkorstiden, ska utfärdas enligt 5 kap. 15 a § körkortslagen. I sådana fall ska enligt den paragrafen inte regeln i 5 kap. 14 § tillämpas, och 3 kap. 14 b § behöver därför kompletteras med att den ska gälla inte bara körkort utfärdade enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen utan även enligt 5 kap. 15 a §.

7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De föreslagna lagändringarna ska träda i kraft den 1 mars 2018.

Äldre föreskrifter ska fortfarande gälla för beslut om villkor om alkoholås som fattats före ikraftträdandet.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Promemorians förslag är, språkligt sett, annorlunda utformat.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot promemorians förslag.

Skälen för regeringens förslag

Ikraftträdandedatum

Med hänsyn till att ändringarna i denna proposition gäller Sveriges skyldigheter enligt det tredje körkortsdirektivet bör ändringarna träda i kraft så snart som möjligt. De föreslagna ändringarna bedöms kunna träda i kraft den 1 mars 2018.

Det är rimligt att de som redan fått ett beslut om villkor om alkohol före ikraftträdandet ska omfattas av de gamla reglerna. Det bör därför tas in en övergångsbestämmelse med denna innebörd.

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer gäller att de föreskrifter som är i kraft när prövningen hos en myndighet eller förvaltningsdomstol sker som huvudregel ska tillämpas. Detta gäller i fråga om både förfarandet och prövningen i sak och även om ett överklagat beslut har fattats före ikraftträdandet (jfr RÅ 1996 ref. 57). Det saknas skäl att i detta fall göra undantag från denna ordning. Inte heller i övrigt finns det behov av andra övergångsbestämmelser än den som föreslås.

8 Konsekvenser

8.1 Allmänt om användning av alkohol och dess effekter

Under åren 2013–2015 återkallade Transportstyrelsen mellan 5 439 och 6 343 körkort per år baserat på den återkallelsegrund i körkortslagen (1998:488) som omfattar rattfylleri, inklusive grovt rattfylleri, och grov vårdslöshet i trafik. Av dessa har en del personer fällts till ansvar för både rattfylleri och grov vårdslöshet i trafik och en del personer fällts till ansvar endast för ett av dessa brott.

I genomsnitt beviljades närmare 2 000 personer per år körkort med villkor om alkohol under perioden 2013–2015. I dag har ungefär 3 400 personer körkort med villkor om alkohol. En femtedel av dessa (ca 660 personer) har körkort med högre behörigheter, dvs. körkort för tung lastbil och/eller buss. Av dem som beviljats körkort med villkor om alkohol efter rattfylleri får omkring en tredjedel (ca 640 personer per år) en ettårig villkorstid och två tredjedelar får två års villkorstid (ca 1 290 personer per år). Den tvååriga villkorstiden beslutas för den som antingen gjort sig skyldig till grovt rattfylleri, som återfallit i rattfylleribrott eller som har diagnosen alkoholmissbruk eller alkoholberoende. Omkring 20 procent av deltagarna i alkoholprogrammet har en alkoholrelaterad diagnos.

En utvärdering av Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) visar att de flesta personer som deltar i alkoholprogrammet upplever en förbättrad hälsosituation ett tag efter rattfyllerihändelsen och att många av deltagarnas alkoholkonsumtion har minskat sedan de gick in i alkoholprogrammet.

8.2 Konsekvenser för individer med diagnosen alkoholmissbruk eller alkoholberoende

Enligt förslaget ska de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten utan undantag vara uppfyllda av den som ansöker om

körkort med villkor om alkoholås. Detta innebär att endast personer med diagnosen alkoholmissbruk eller alkoholberoende som i dag omfattas av ett undantag för krav på frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende kommer att beröras av förslagen. De allra flesta av deltagarna i alkoholåsprogrammet kommer alltså inte att påverkas. Av totalt drygt 3 000 personer som under en tvåårsperiod beviljas körkort med villkor om alkoholås har drygt 20 procent, dvs. ca 600 personer, en fastställd och känd missbruks- eller beroendediagnos. Vidare kommer även personer som har dessa diagnoser enligt förslaget ha möjlighet att kunna delta i alkoholåsprogrammet efter att de har kunnat styrka varaktig nykterhet genom en intygad avhållsamhetsperiod. Det är rimligt att anta att vissa i denna grupp kommer att själva vilja delta i alkoholåsprogrammet, trots införandet av avhållsamhetsperioden. Närmare bestämmelser om avhållsamhetsperioden kommer att meddelas i Transportstyrelsens föreskrifter. Tack vare införandet av en avhållsamhetsperiod kan de positiva effekterna av alkoholås i stora delar ändå bibehållas samtidigt som de negativa effekterna för vissa personer av att sakna körkort, bl.a. i form av sämre tillgänglighet, begränsas till avhållsamhetsperioden. För dem som genomgår avhållsamhetsperioden och får tillstånd att använda alkoholås bedöms förslaget innebära större positiva hälsoeffekter än i dag.

Vissa av dem som diagnostiserats med alkoholmissbruk eller alkoholberoende kommer dock inte att kunna uppvisa tillräcklig nykterhet under avhållsamhetsperioden för att få tillstånd att vara med i alkoholåsprogrammet. För dessa personer väntar i stället en spärtime på ett eller två år inom vilken nytt körkort inte får utfärdas. Denna grupp bedöms uppgå till 300 personer. För ett fåtal av de berörda bedöms även effekten bli att deras anställningsförhållanden kommer att påverkas negativt, genom att de blir omplacerade eller uppsagda. Det bör dock påpekas att personer med alkoholrelaterade diagnoser i allmänhet har en problematisk situation på arbetsmarknaden. Vidare bör effekten för dessa individer vägas mot att personer som inte kan avhålla sig från att bruka alkohol av trafiksäkerhetsmässiga skäl inte bör inneha behörighet att framföra fordon i vägtrafiken.

Förslaget om att ta bort dagens möjlighet till förlängning av villkorstiden på grund av diagnosen alkoholberoende eller alkoholmissbruk som visar sig under den ettåriga villkorstiden påverkar ett mycket litet antal personer. År 2016 fick 42 personer villkorstiden förlängd på detta sätt. De kommer i stället att få sina körkort återkallade. Visserligen kan dessa personer påverkas negativt i vissa avseenden, men även där ska det vägas mot de positiva effekterna för trafiksäkerheten.

Förslaget innebär vidare att eftersom körkort med villkor om alkoholås endast kommer att medges sökande, som utan undantag uppfyller de medicinska kraven, kan ett nytt och ovillkorat körkort efter villkorstidens slut utfärdas utan krav på körkortstillstånd. Denna regeländring bedöms främst leda till att minska risken för att det uppstår ett avbrott i körkortsinnehav för den berörda gruppen. Däremot bedöms inte detta förslag leda till lägre total avgift för individen.

För att säkerställa att innehavare av behörigheter för tyngre fordon genomgår läkarkontroller i enlighet med de i körkortsdirektivet föreskrivna femåriga intervallerna föreslås vidare att giltigheten för det nya körkortet utan villkor om alkoholås, liksom för ett körkort som utfärdas

efter återkallelse under löpande villkorstid, anpassas efter den giltighetstid som gällde för det villkorade körkortet. Denna bestämmelse krävs nu eftersom kravet på körkortstillstånd vid utfärdande av det nya körkortet utan villkor om alkohol tas bort. Ändringen förmodas få positiv påverkan på personerna med högre behörigheter, som nu kommer att slippa en prövning av de medicinska kraven då nytt körkort ska utfärdas vid villkorstidens slut.

Vidare tas bestämmelsen om att femårsförnyelse av körkort inte ska tillämpas när körkortsinnehavet är förenat med villkor om alkohol bort. Detta får till följd, i de enstaka fall där alkohöset erhålls i slutet av den ursprungliga giltighetstiden, att en ordinarie förnyelse behöver ske i nära anslutning till beslutet om alkohol. I gengäld slipper dock körkorts-havaren en prövning när nytt körkort efter villkorstidens slut ska utfärdas (se 5 kap. 15 b §).

Sammantaget bedöms effekterna för berörda individer bli neutrala.

8.3 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Transportstyrelsen kommer som en följd av ändring av körkortslagen att få utföra uppgifter om regelgivning, förändrad handläggning och att informera om de nya reglerna. Därtill krävs ändringar av den tekniska strukturen i vägtrafikregistret samt i Transportstyrelsens ärendehandläggningssystem. Kostnadskonsekvenserna är dock relativt marginella och hanteras inom nuvarande ekonomiska ramar.

Bedömningen är att ca 300 personer med en alkoholrelaterad diagnos inte längre kommer att ha möjlighet att delta i alkoholprogrammet. Tidigare studier har visat att de i vissa fall drabbas av ohälsa och att deras position på arbetsmarknaden förändras. Därför bedöms kostnaden för socialförsäkringssystemet och sjukvården öka med 3 miljoner kronor per år. Eftersom avhållsamhetsperioden införs, vilket bedöms få en positiv hälsoeffekt för vissa personer, bedöms inte den offentliga sektorns ekonomi påverkas annat än högst marginellt.

Antalet ärenden som överklagas till domstol bedöms öka med 5–10 stycken per år. Skälet är att vissa av de personer med en känd diagnos, som inte kan styrka sin nykterhet under avhållsamhetsperioden, kan komma att överklaga till domstol när ansökan om villkorat körkort med alkohol avslås. Kostnader för detta hanteras inom den ordinarie budgeten.

8.4 Konsekvenser för företag

Om man till att börja med antar att 300 personer inte längre kommer att kunna ingå i alkoholprogrammet och sedan antar att det är en femtedel av dessa som har körkort med högre behörighet, dvs. körkort för tung lastbil och/eller buss, är det 60 personer med sådan behörighet som berörs. Eftersom inte alla som har körkort för tung lastbil och/eller buss arbetar som yrkesförare antas 30 personer per år bli berörda. Dessa kan bli föremål för omplacering eller uppsägning vilket kan innebära att kostnader uppstår för åkeriet eller bussföretaget. De positiva hälsoeffekter som

uppstår på grund av införandet av avhållsperioden bedöms dock leda till att företag även får minskade kostnader. Företag som säljer och installerar alkoholås bedöms dock få en något mindre efterfrågan på grund av förslagen. Den sammantagna effekten för företag bedöms bli neutral.

Företagen får inga administrativa kostnader med anledning av förslaget.

8.5 Konsekvenser för transportpolitisk måluppfyllelse

Förslaget bedöms, som tidigare nämnts, få effekt för tillgängligheten för uppskattningsvis 600 personer per år. Av dessa får de som inte alls kommer in i alkoholåsprogrammet, ca 300 personer per år, sämre tillgänglighet. Vad gäller trafiksäkerhet bör en positiv effekt uppstå när personer som trots alkoholås inte kan avstå från att bruka alkohol fräntas behörighet att framföra fordon i vägtrafiken. Det finns dock en risk att förare fortsätter att köra bil trots att de frångått körkortet. Det blir därmed oklart vad nettoeffekten blir för trafiksäkerheten. Vidare bedöms inte förslaget få en effekt på hänsynsmålen om miljö och hälsa.

Den sammantagna påverkan på den transportpolitiska måluppfyllelsen bedöms bli neutral.

9 Tillkännagivanden från riksdagen

9.1 Kommunikationsutrustning och körning

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska återkomma till riksdagen med ett förslag till lagstiftning med skärpta regler mot viss mobilanvändning vid bilkörning (bet. 2013/14:TU9, punkt 3, rskr. 2013/14:181).

Regeringen gav i april 2016 i uppdrag åt Transportstyrelsen att utvärdera den bestämmelse i 4 kap. 10 e § trafikförordningen (1998:1276) som infördes i december 2013 och som syftar till att minska det trafikfarliga användandet av mobiltelefoner och annan kommunikationsutrustning. I uppdraget ingick även, om det bedömdes vara lämpligt, att föreslå ytterligare regeländringar.

Transportstyrelsen redovisade uppdraget den 31 april 2017 med rapporten *Förarens användning av kommunikationsutrustning under färd* (TSV 2016-1774). Transportstyrelsen föreslår i rapporten att bestämmelsen kan kompletteras med ett förbud mot att använda handhållna mobiltelefon vid framförande av fordon. Näringsdepartementet har remitterat rapporten.

Regeringen fattade den 30 november 2017 beslut om att ändra i 4 kap. 10 e § trafikförordningen (1998:1276). Ändringen innebär att föraren inte får använda mobiltelefon och annan kommunikationsutrustning på ett

sådant sätt att han eller hon håller den i handen. Denna ändring träder i kraft den 1 februari 2018.

Riksdagen tillkännagav att regeringen skulle återkomma till riksdagen med förslag på ändrad lagstiftning. Regeringen anser dock att frågan lämpligen regleras i förordning och har därför genomfört den beskrivna regeländringen på det sättet. Regeringen anser att de nu beskrivna åtgärderna innebär att riksdagens tillkännagivande om kommunikationsutrustning och körning är slutbehandlat.

9.2 Insatser mot alkohol vid bilkörning

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den med skyndsamhet bör se över frågan om hur ett införande av alkobommar i gränshamnarna ska kunna genomföras (bet. 2014/15:TU8, punkt 2, rskr. 2014/15:145).

Regeringen gav den 14 april 2016 Trafikverket i uppdrag att förbereda ett införande av anläggningar för nykterhetskontroller i vissa hamnar. Uppdraget redovisades till regeringen den 31 januari 2017 med ett förslag om ett stegvist införande. Regeringen beslutade den 14 september 2017 om att ge i uppdrag åt Trafikverket att införa anläggningar för nykterhetskontroll i vissa hamnar. Trafikverket ska även föreslå hur mobila lösningar för automatisk nykterhetskontroll kan användas vid övriga hamnar och andra lämpliga platser i trafikmiljön.

Regeringen anser att de nu beskrivna åtgärderna innebär att riksdagens tillkännagivande om insatser mot alkohol vid bilkörning är slutbehandlat.

9.3 Kontroller och tillsyn av åkeribranschen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska se över möjligheten att tillåta mindre avvikelser från kör- och vilotidsreglerna för yrkesmässig trafik (bet. 2014/15:TU12, punkt 3, rskr. 2014/15:206).

Regeringen gav den 1 oktober 2015 Transportstyrelsen i uppdrag att följa upp genomförda reformer och utreda vissa aktuella frågor inom yrkestrafiken. I uppdraget ingick bland annat att se över möjligheten att tillåta mindre avvikelser från reglerna om kör- och vilotider. Transportstyrelsen redovisade uppdraget den 2 maj 2017 med slutsatser att generella toleranser vad gäller kör- och vilotider inte är förenligt med EU-bestämmelserna och att det heller inte är lämpligt att på nationell nivå skapa nya gränser för hur mycket en förare får köra eller ska vila. En sådan tillämpning i Sverige skulle även innebära att vi försvårar harmoniseringen av regeltillämpningen i Europa. Transportstyrelsen överlämnade i stället ett förslag på hur ett mer ändamålsenligt sanktionssystem kan se ut med förslag om ändrade sanktionsavgifter som har remitterats och sammanställts inom Regeringskansliet. Regeringen fattade den 16 november 2017 beslut om ändringarna av sanktionsnivåer i förordningen om kör- och vilotider samt färdskrivare (2004:865). Sanktionsnivåerna anpassas därmed till hur allvarlig regelöverträdelsen anses vara.

Regeringen anser att de nu beskrivna åtgärderna innebär att riksdagens tillkännagivande om kontroller och tillsyn av åkeribranschen är slutbehandlat. Prop. 2017/18:63

9.4 Lastbilars och bussars längd och vikt

Riksdagen har tillkännagett för regeringen dels behovet av att skyndsamt utarbeta erforderliga regeländringar så att lastbilar med en bruttovikt på upp till 74 ton tillåts att trafikera de delar av det allmänna vägnätet som har tillräcklig bärighet, dels behovet av en generösare dispensgivning och fortsatt utredning när det gäller frågan om att tillåta fordonsekipage på upp till 30 meter (bet. 2014/15:TU12, punkt 7, rskr. 2014/15:206). I betänkandet Behandlingen av riksdagens skrivelser (bet. 2016/17:KU:21) framförde riksdagen synpunkter på regeringens behandling av tillkännagivandet om lastbilars och bussars längd och vikt.

Riksdagen har vidare tillkännagett för regeringen att den skyndsamt bör se över hur längre fordonståg i högre utsträckning kan tillåtas på det svenska vägnätet (bet. 2016/17:TU14, punkt 4, rskr. 2016/17:238).

Regeringen beslutade den 16 februari 2017 propositionen Godstrafikfrågor (prop. 2016/17:112) där det föreslås en ny bärighetsklass, BK4, som gör det möjligt med tyngre fordon och fordonskombinationer än vad som är möjligt i dag. Riksdagen har i enlighet med regeringens förslag fattat beslut om att det ska införas en ny bärighetsklass i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. I Regeringskansliet bereds nu nödvändiga förordningsändringar som en följd av riksdagens beslut. Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2018.

Regeringen fattade den 30 november beslut om ändringar i trafikförordningen (1998:1276) för att möjliggöra färd med längre och tyngre fordon eller fordonståg under en provperiod. Ändringarna, som träder i kraft den 1 februari 2018, bedöms ge bättre förutsättningar för att utveckla nya tekniker och konstruktioner.

Ärendena bereds vidare.

3 kap.

14 b § Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, eller DE, som efter återkallelse har utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen *eller enligt 5 kap. 15 a §, eller som efter villkor om alkoholås har utfärdats enligt 5 kap. 15 b §*, förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet *eller på det körkort som varit förenat med villkor om alkoholås*, om utfärdandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som har utfärdats i en stat inom EES förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på ursprungskörkortet, om utbytet eller ersättandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Vid förnyelse enligt denna paragraf tillämpas 12 § och 14 a §.

Paragrafen innehåller en särskild bestämmelse om när körkort med s.k. högre behörighet, som utfärdas efter återkallelse, ska förnyas. Eftersom innehavare av körkort med dessa behörigheter ska genomgå särskilda läkarkontroller vart femte år, måste giltighetstiden för de körkort, som utan någon sådan kontroll utfärdas efter återkallelse, få giltighetstiden anpassad efter den tid, som gällde för det återkallade körkortet. Då nu kravet på körkortstillstånd i 5 kap. 15 b §, och därmed sammanhängande medicinsk kontroll, tas bort vid utfärdande av nytt körkort efter en period med villkor om alkoholås, ändras paragrafens *första stycke* så att samma regler gäller för dessa körkort som för körkort som utfärdas efter återkallelse.

För körkort, som utfärdas efter återkallelse, bör regeln om giltighetstidens anpassning till det återkallade körkortet även gälla de fall, då ett körkort med villkor om alkoholås har återkallats under löpande villkorstid. Av den anledningen ändras bestämmelsen om utfärdande av körkort efter återkallelse så att även körkort utfärdade enligt 5 kap. 15 a § körkortslagen omfattas.

Paragrafens *tredje stycke* har, genom att 14 a § endast innehåller ett stycke (se SFS 2017:272), ändrats genom att orden ”första stycket” tagits bort.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.3.2.

14 c §

Bakgrunden till undantaget från femårsförnyelsen i denna paragraf är de särskilda lättnader avseende de medicinska kraven under villkorstiden. Genom att de medicinska kraven för att ha körkort med villkor om alkoholås nu föreslås gälla utan några undantag blir bestämmelsen överflödiga.

Paragrafen, som behandlas i avsnitt 6.3.2, tas därför bort.

5 kap.

15 b § När villkorstiden är slut får ett nytt körkort utan villkor om alkohol utfärdas efter ansökan.

Om det i beslutet om villkor om alkohol finns krav som ska uppfyllas för utfärdande gäller de kraven i stället för första stycket. Detsamma gäller ett beslut av Transportstyrelsen som fattats efter beslutet om villkor om alkohol men innan villkorstiden löpt ut.

Paragrafen reglerar utfärdande av nytt körkort utan villkor om alkohol när körkortet varit förenat med villkor om alkohol och villkorstiden löpt ut. Paragrafen ändras så att det tidigare kravet om att ett nytt körkort utan villkor om alkohol får utfärdas efter ansökan endast om sökanden har körkortstillstånd tas bort. Kravet på körkortstillstånd ska ses mot bakgrund av att även den som hade alkoholmissbruk eller var alkoholberoende, enligt tidigare bestämmelser, kunde ha körkort med villkor om alkohol. Genom ändringen i 5 kap. 19 § ska den som beviljas körkort med villkor om alkohol fullt ut uppfylla de medicinska lämplighetskraven under hela villkorstiden. Det nuvarande kravet på körkortstillstånd vid utfärdande av ett nytt körkort efter villkorstidens slut behövs därför inte längre.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.3.1.

19 § En ansökan om beslut om villkor om alkohol får bifallas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms som lämplig för körkortsinnehav med villkor om alkohol. Sådan lämplighet förutsätter att sökanden

1. kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken,
2. inte brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64), och
3. uppfyller de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

Som bruk av narkotika enligt första stycket 2 anses inte en behandling där narkotika intas i enlighet med läkares eller någon annan behörig receptutfärdares ordination, under förutsättning att bruket inte innebär någon trafiksäkerhetsrisk.

Paragrafen innehåller de lämplighetskrav som ställs på den som ansöker om körkort med villkor om alkohol. Enligt den tidigare lydelsen ska sökanden för att anses medicinskt lämplig uppfylla andra medicinska krav än krav på frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende. Paragrafen ändras så att den som efter ett rattfylleribrott ansöker om körkort med villkor om alkohol istället för körkortsåterkallelse fullt ut ska uppfylla de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten. Genom att ta bort skrivningen om alkoholmissbruk och alkoholberoende kommer sökanden att utan undantag behöva uppfylla de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.1.

20 § Om ett beslut om villkor om alkohol fattas, ska sökandens rätt att framföra körkortspliktiga fordon under villkorstiden vara begränsad på det sätt som anges i 22 §. Villkorstiden ska vara ett år, om inte annat följer av andra stycket.

Villkorstiden ska vara två år, om

1. återkallelse skulle ha skett enligt 3 § 1 på grund av brott mot 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, eller

2. återkallelse annars skulle ha skett enligt 3 § 1 och sökanden under de senaste fem åren före det brott som har föranlett återkallelsen har gjort sig skyldig till annat brott mot 4 eller 4 a § lagen om straff för vissa trafikbrott till följd av alkoholförtäring.

Med återkallelse avses i denna paragraf även återkallelse tills vidare enligt 5 §.

Genom att generella krav på medicinsk lämplighet nu föreslås utan undantag enligt 5 kap. 19 § kommer personer med diagnoserna alkoholberoende eller alkoholmissbruk inte att beviljas körkort med villkor om alkoholås. Bestämmelsen i tidigare 20 § andra stycket andra punkten b om villkorstidens längd vid dessa diagnoser blir därmed överflödig.

I det tidigare tredje stycket stadgas att om det under en ettårig villkorstid visar sig att körkortshavaren har diagnosen alkoholberoende eller alkoholmissbruk, ska villkorstiden förlängas. Efter ändringen av 19 § kommer en sådan situation att resultera i att de medicinska kraven inte längre är uppfyllda och att körkort med villkor om alkoholås därmed inte längre ska medges. Enligt det tidigare tredje stycket får vidare körkortshavaren, om det finns anledning att anta att denne har ett sådant beroende eller missbruk, föreläggas att ge in läkarintyg om dessa förhållanden. Som redogjorts för i avsnitt 5.1 finns emellertid rent generellt sådana möjligheter till förelägganden. Mot bakgrund av det nu sagda fyller det tidigare tredje stycket inte längre någon funktion, och har därmed tagits bort.

Paragrafen behandlas i avsnitt 6.2.

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2006/126/EG

av den 20 december 2006

om körkort (omarbetning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

grad för att gemenskapens politik lättare skall kunna genomföras.

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 71,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽²⁾, och

av följande skäl:

(1) Rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort ⁽³⁾ har flera gånger ändrats på väsentliga punkter. I samband med de nya ändringarna av detta direktiv bör därför bestämmelserna ifråga av tydlighetsskäl omarbetas.

(2) Gemensamma körkortsbestämmelser är en grundläggande förutsättning för den gemensamma transportpolitiken, bidrar till att förbättra trafiksäkerheten och underlättar den fria rörligheten för människor som bosätter sig i en annan medlemsstat än den som utfärdat körkortet. Eftersom privata färdmedel fyller en viktig funktion, gynnas individernas fria rörlighet och etableringsfrihet om de har ett körkort som vederbörligen erkänns i värdmedlemsstaten. Trots framsteg i fråga om harmonisering av körkortsbestämmelserna har grundläggande skillnader kvarstått mellan medlemsstaterna när det gäller bestämmelser om hur ofta körkort skall förnyas och om underkategorier av fordon, vilka måste harmoniseras i högre

(3) Körkortens giltighetstid får enligt direktiv 91/439/EEG regleras i nationella bestämmelser vilket medför att olika bestämmelser gäller i olika medlemsstater och att det finns över 110 olika typer av giltiga körkort i medlemsstaterna. Det är därför svårt för enskilda, för polisen och för de myndigheter som ansvarar för administrationen av körkort att förstå och få en överblick över bestämmelserna vilket resulterat i förfalskade körkortshandlingar som ibland varit i omlopp i decennier.

(4) För att kunna förhindra att gemenskapskörkortet bara blir ytterligare ett bland de 110 som redan förekommer, bör medlemsstaterna vidta alla åtgärder som krävs för att kunna utfärda gemenskapskörkortet till alla körkortsinnehavare.

(5) Detta direktiv bör inte påverka befintlig behörighet att framföra fordon som beviljats eller förvärvat före dagen för direktivets tillämpning.

(6) Körkort erkänns ömsesidigt. Medlemsstaterna bör kunna tillämpa den giltighetsperiod som fastställs i direktivet på ett körkort utan begränsad administrativ giltighet som utfärdats av en annan medlemsstat om innehavaren varit bosatt på deras territorium under mer än två år.

(7) Införandet av en administrativ giltighetsperiod för nya körkort bör kunna göra det möjligt att vid förnyelsen tillämpa de senaste metoderna för att förhindra förfalskningar och genomföra medicinska kontroller eller andra åtgärder enligt medlemsstaternas bestämmelser.

⁽¹⁾ EUT C 112, 30.4.2004, s. 34.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 23 februari 2005 (EUT C 304 E, 1.12.2005, s. 202), rådets gemensamma ståndpunkt av den 18 september 2006 (EUT C 295 E, 5.12.2006, s. 1) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 14 december 2006 (ännu ej offentliggjord i EUT). Rådets beslut av den 19 december 2006.

⁽³⁾ EGT L 237, 24.8.1991, s. 1. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003 (EUT L 284, 31.10.2003, s. 1).

- (8) Av trafiksäkerhetsskäl bör minimikrav fastställas för utfärdande av körkort. Det behövs en harmonisering av normerna för förarprov och utfärdande av körkort. I detta syfte bör de kunskaper, den förmåga och det beteende som är nödvändiga för att framföra motorfordon fastställas, och förarprovet bör utformas enligt dessa koncept. Minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet för att framföra sådana fordon bör definieras på nytt.
- (9) Det bör lämnas bevis på att minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att köra uppfylls av förare av fordon som används för person- eller godstransport när körkortet utfärdas och därefter med regelbundna mellanrum. Sådana regelbundna kontroller, i enlighet med nationell lagstiftning, av att minimikraven är uppfyllda kommer att bidra till den fria rörligheten för personer, undvika en snedvriddning av konkurrensen och bättre beakta det särskilda ansvar som förare av sådana fordon har. Medlemsstaterna bör tillåtas föreskriva om medicinsk kontroll för att garantera att minimikraven uppfylls i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att framföra andra motorfordon. Av tydlighetsskäl bör sådana undersökningar genomföras, när körkortet förnyas och därför styras av körkortets giltighetstid.
- (10) Det är nödvändigt att ytterligare stärka principen om stegvis tillträde när det gäller kategorierna av tvåhjuliga fordon och kategorierna av fordon avsedda för person- eller godstransport.
- (11) Medlemsstaterna bör dock tillåtas att fastställa en högre åldersgräns för att framföra vissa fordonskategorier för att ytterligare främja trafiksäkerheten. Under exceptionella förhållanden bör medlemsstaterna tillåtas att fastställa lägre åldersgränser i syfte att beakta nationella förhållanden.
- (12) Definitionerna av kategorierna bör i större utsträckning återspegla de berörda fordonens tekniska egenskaper och den färdighet som behövs för att köra dem.
- (13) Genom att ett mopedkörkort införs kommer trafiksäkerheten att förbättras, särskilt med avseende på de yngsta förarna som enligt statistiken är de mest olycksdrabbade förarna.
- (14) Särskilda bestämmelser bör antas som underlättar för personer med fysiska funktionshinder att köra fordon.
- (15) Av skäl som har samband med trafiksäkerheten bör det dessutom finnas möjlighet för medlemsstaterna att, för körkortshavare som har sin permanenta bosättningsort inom deras territorium, tillämpa sina nationella bestämmelser om återkallelse, omhändertagande, förnyelse och ogiltigförklaring av körkort.
- (16) Den körkortsmo­dell som fastställs i direktiv 91/439/EEG bör ersättas av ett gemensamt körkort i form av ett plastkort. Körkortsmo­dellen behöver samtidigt anpassas med hänsyn till införandet av en ny kategori mopedkörkort och en ny kategori av körkort för motorcyklar.
- (17) Genom möjligheten att förse den nya körkortsmo­dellen i form av ett plastkort med en mikroprocessor kan medlemsstaterna förbättra förfalsknings­skyddet ytterligare. Medlemsstaterna bör ha möjlighet att införa nationella uppgifter i mikroprocessorn under förutsättning att det inte inverkar på allmänt tillgängliga uppgifter. Mikroprocessorns tekniska specifikationer bör fastställas av kommissionen med bistånd av körkortskommittén.
- (18) Miniminormer för yrkesbehörighet och utbildningskrav för förarprovare bör fastställas i syfte att höja förar­provarnas kompetens och färdighet och därigenom säker­ställa en mera objektiv bedömning av körkortaspiran­terna och mer harmoniserade uppkörningsprov.
- (19) Kommissionen bör tillåtas anpassa bilagorna I-VI till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen.
- (20) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta direktiv bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utö­vandet av kommissionens genomfö­randebefogenheter⁽¹⁾.
- (21) Kommissionen bör särskilt ges behörighet att fastställa nödvändiga kriterier för tillämpningen av detta direktiv. Eftersom dessa åtgärder har en allmän räckvidd och avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv, bör de antas i enlighet med det föreskrivande förfarandet med kontroll i artikel 5a i beslut 1999/468/EG.

⁽¹⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23. Beslutet ändrat genom beslut 2006/512/EG (EUT L 200, 22.7.2006, s. 11).

(22) Eftersom målen för detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av sin omfattning och sina verkningar bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(23) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande i nationell lagstiftning och tillämpning av de direktiv som anges i bilaga VII del B.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Körkortmodell

1. I enlighet med bestämmelserna i detta direktiv skall medlemsstaterna införa nationella körkort i överensstämmelse med den gemenskapsmodell som fastställs i bilaga I. Emblemet på sidan 1 av körkort enligt gemenskapsmodellen skall innehålla nationalitetsbeteckningen för den medlemsstat som har utfärdat körkortet.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelser om uppgiftsskydd får medlemsstaterna förse körkortet med ett lagringsmedium (en mikroprocessor) från och med det att kommissionen fastställt föreskrifterna enligt bilaga I för mikroprocessorn, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, i enlighet med förfarandet i artikel 9.2. Dessa föreskrifter skall innehålla bestämmelser om EG-typgodkännande som får beviljas endast om det kan visas att mikroprocessorn är skyddad mot försök att manipulera eller ändra lagrade uppgifter.

3. Mikroprocessorn skall innehålla de harmoniserade uppgifter om körkortet i fråga som specificeras i bilaga I.

Efter att ha samrått med kommissionen får medlemsstaterna lagra ytterligare uppgifter, förutsatt att det inte på något sätt påverkar genomförandet av detta direktiv.

I enlighet med förfarandet i artikel 9.2 får kommissionen ändra bilaga I för att garantera kompatibilitet i framtiden.

4. Medlemsstaterna får med kommissionens samtycke göra sådana ändringar av modellen i bilaga I som är nödvändiga för databehandling av körkortet.

Artikel 2

Ömsesidigt erkännande

1. Körkort som är utfärdade av medlemsstaterna skall erkännas ömsesidigt.

2. Om en innehavare av ett giltigt nationellt körkort utan den administrativa giltighetsperiod som anges i artikel 7.2 bosätter sig permanent i en annan medlemsstat än den som har utfärdat körkortet, får värdmedlemsstaten tillämpa den administrativa giltighetsperiod på körkortet som anges i den artikeln genom att förnya körkortet från och med två år efter det datum då innehavaren permanent bosatte sig på dess territorium.

Artikel 3

Åtgärder mot förfalskning

1. Medlemsstaterna skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att körkort förfalskas, även i fråga om körkort enligt gemenskapsmodellen som utfärdades innan detta direktiv träder i kraft. De skall underrätta kommissionen om åtgärderna.

2. Det material som används för körkortet enligt bilaga I skall göras förfalskningssäkert genom att specifikationer tillämpas, som avser att ändra icke väsentliga delar av detta direktiv genom att komplettera det, som skall fastställas av kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 9.2. Medlemsstaterna får införa ytterligare säkerhetsdetaljer.

3. Medlemsstaterna skall se till att alla körkort som har utfärdats och är gällande uppfyller alla krav i detta direktiv senast 19 januari 2033.

Artikel 4

Kategorier, definitioner och åldersgränser

1. Det körkort som anges i artikel 1 ger behörighet att föra motordrivna fordon i de kategorier som definieras nedan. Det får utfärdas från den åldersgräns som anges för varje kategori. Med motordrivet fordon avses varje med motor försett fordon som av egen kraft kan framföras på väg och som inte är spårbundet.

2. mopeder

- Åldersgränsen för motordrivna trehjulingar med en högre effekt än 15 kW skall vara 21 år.

Kategori AM

— Två- eller trehjuliga fordon som är konstruerade för en högsta hastighet av 45 km/h enligt artikel 1.2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/24/EG av den 18 mars 2002 om typgodkännande av två- och trehjuliga motorfordon (*) (utom de som är konstruerade för en högsta hastighet av 25 km/h) samt lätta fyrhjulingar enligt artikel 1.3 a i direktiv 2002/24/EG.

— Åldersgränsen för kategori AM skall vara 16 år.

3. Motorcyklar med eller utan sidvagn och motordrivna trehjulingar:

— *motorcykel*: ett tvåhjuligt fordon med eller utan sidvagn enligt artikel 1.2 b i direktiv 2002/24/EG.

— *motordriven trehjuling*: fordon med tre symmetriskt placerade hjul enligt artikel 1.2 c i direktiv 2002/24/EG.

a) Kategori A1

— Motorcyklar vars motor har en cylindervolym på högst 125 kubikcentimeter, en effekt av högst 11 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,1 kW/kg.

— Motordrivna trehjulingar med en effekt av högst 15 kW.

— Åldersgränsen för kategori A1 skall vara 16 år.

b) Kategori A2

— Motorcyklar med effekt på högst 35 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,2 kW/kg och som inte hänför sig till ett fordon med mer än dubbla effekten.

— Åldersgränsen för kategori A2 skall vara 18 år.

c) Kategori A

i) motorcyklar

— Åldersgränsen för kategori A skall vara 20 år. För behörighet att köra motorcyklar i denna kategori krävs dock minst två års erfarenhet som förare av motorcyklar med körkort för kategori A2. Detta krav på erfarenhet får dock åsidosättas om den som ansöker har fyllt 24 år.

ii) motordrivna trehjulingar

4. motorfordon:

— *motorfordon*: motordrivet fordon som normalt är avsett för person- eller godstransport på väg eller för att på väg dra fordon avsedda för person- eller godstransport. Definitionen innefattar trådbussar, dvs. icke spårbundna fordon som är anslutna till en strömförande ledning. Jordbruks- och skogsbrukstraktorer omfattas inte.

— *jordbruks- eller skogsbrukstraktor*: motordrivet fordon på hjul eller band som har minst två axlar och vars huvudsakliga funktion är dess dragkraft, och som dessutom är särskilt konstruerat för att dra, skjuta, bära eller driva vissa redskap, maskiner eller släpvagnar, vilka används i samband med jord- och skogsbruk, och som endast sekundärt utnyttjas för person- eller godstransport på väg eller för att på väg dra fordon som används för person- eller godstransport.

a) Kategori B1

— Fyrhjulingar enligt artikel 1.3 b i direktiv 2002/24/EG.

— Åldersgränsen för kategori B1 skall vara 16 år.

— Kategori B1 skall inte vara obligatorisk. I medlemsstater som inte inför denna kategori skall ett B-körkort krävas för att få köra sådana fordon.

b) Kategori B

Motorfordon med en tillåten totalvikt som inte överstiger 3 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till motorfordon i denna kategori får en släpvagn kopplas med en tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg.

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen får till ett motorfordon i denna kategori kopplas en släpvagn vars totalvikt överstiger 750 kg förutsatt att fordonskombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 4 250 kg. Om fordonskombinationen överstiger 3 500 kg skall medlemsstaterna, i enlighet med bestämmelserna i bilaga V, kräva att kombinationen bara får köras efter

— avslutad utbildning, eller

— godkänt körprov.

(*) EGT L 124, 9.5.2002, s. 1. Direktivet senast ändrat genom kommissionens direktiv 2005/30/EG (EUT L 106, 27.4.2005, s. 17).

Medlemsstaterna får också ställa krav på både sådan utbildning och godkänt körprov.

Medlemsstaterna skall med hjälp av tillämplig gemenskapskod på körkortet ange att en sådan fordonskombination får köras.

Åldersgränsen för kategori B skall vara 18 år.

c) Kategori BE

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori B och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt på släp- eller påhängsvagnen på högst 3 500 kg.

— Åldersgränsen för kategori BE skall vara 18 år.

d) Kategori C1

Motorfordon som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg men inte 7 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till ett motorfordon i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg.

e) Kategori C1E

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande för de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori C1 och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt över 750 kg under förutsättning att fordonskombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 12 000 kg.

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande för de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori B och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt över 3 500 kg, under förutsättning att fordonskombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 12 000 kg.

— Åldersgränsen för kategorierna C1 och C1E skall vara 18 år utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om framförande av sådana fordon i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG av den 15 juli 2003 om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- eller persontransport⁽¹⁾.

f) Kategori C

⁽¹⁾ EUT L 226, 10.9.2003, s. 4. Direktivet ändrat genom rådets direktiv 2004/66/EG (EUT L 168, 1.5.2004, s. 35).

Motorfordon som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt över 3 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till motorfordon som får föras med C-körkort i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg.

g) Kategori CE

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande för de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori C och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt över 750 kg.

— Åldersgränsen för kategorierna C och CE skall vara 21 år utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna för framförande av sådana fordon i direktiv 2003/59/EG.

h) Kategori D1

Motorfordon som är konstruerade och tillverkade för att ta högst 16 passagerare utöver föraren, och med en största längd av 8 meter. Till ett motorfordon i denna kategori får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg.

i) Kategori D1E

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori D1 och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg.

— Åldersgränsen för kategorierna D1 och D1E skall vara 21 år utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om framförande av sådana fordon i direktiv 2003/59/EG.

j) Kategori D

Motorfordon konstruerade och tillverkade för att ta fler än åtta passagerare utöver föraren. Till ett motorfordon som får föras med D-körkort får kopplas en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg.

k) Kategori DE

— Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande av de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori D och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg.

- Åldersgränsen för kategorierna D och DE skall vara 24 år utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna om framförande av sådana fordon i direktiv 2003/59/EG.

Artikel 5

5. Med kommissionens samtycke får medlemsstaterna besluta att denna artikel inte skall tillämpas på vissa särskilda typer av motordrivna fordon, exempelvis specialfordon för personer med funktionshinder.

Medlemsstaterna får besluta att detta direktiv inte skall tillämpas på fordon som används av försvarsmakten och civilförsvaret eller som står under deras kontroll.

6. Medlemsstaterna får höja eller sänka åldersgränsen för utfärdande av körkort

a) för kategori AM ned till 14 år eller upp till 18 år,

b) för kategori B1 upp till 18 år,

c) för kategori A1 upp till 17 eller 18 år

— om det är två års skillnad mellan åldersgränsen för kategori A1, och åldersgränsen för kategori A2, och

— en minimiperiod om två års erfarenhet krävs av motorcyklar i kategori A2 innan tillstånd att köra motorcyklar av kategori A kan beviljas, så som anges i artikel 4.3 c i,

d) för kategorierna B och BE ned till 17 år.

Medlemsstaterna får sänka åldersgränsen för kategori C till 18 år och för kategori D till 21 år när det gäller

a) fordon som används av räddningstjänsten och ordningssmakten,

b) fordon som provas på väg i syfte att göra reparationer eller underhåll.

Körkort som utfärdats till personer vid en lägre ålder än den som anges i punkterna 2-4 i enlighet med denna punkt skall endast vara giltiga på den utfärdande medlemsstatens territorium till dess att körkortshavaren har nått den åldersgräns som anges i punkterna 2-4.

Medlemsstaterna får godkänna giltigheten på sitt territorium av körkort som utfärdats till förare under den åldersgräns som anges i punkterna 2-4.

Villkor och begränsningar

1. De villkor som gäller för förarens behörighet skall anges på körkortet.

2. Om körkortet till följd av ett fysiskt funktionshinder endast gäller för vissa typer av fordon eller för särskilt anpassade fordon skall det körprov som föreskrivs i artikel 7 avläggas i ett sådant fordon.

Artikel 6

Behörighetsordning och överensstämmelse mellan kategorier

1. För utfärdande av körkort gäller följande villkor:

a) Körkort för kategorierna C1, C, D1 och D får endast utfärdas för den som redan har körkort i kategori B.

b) Körkort för kategorierna BE, C1E, D1E, och DE får endast utfärdas för den som redan har körkort i kategori B, C1, C, D1 respektive D.

2. I fråga om körkortens giltighet gäller följande:

a) Körkort för kategorierna C1E, CE, D1E, eller DE gäller även för fordonskombinationer i kategori BE.

b) Körkort för kategori CE gäller även för kategori DE om innehavaren har behörighet att föra fordon i kategori D.

c) Körkort för kategorierna CE och DE gäller även för fordonskombinationer i kategori C1E respektive D1E.

d) Körkort för samtliga kategorier skall ge behörighet att föra fordon i kategori AM. När det gäller körkort som är utfärdade inom dess territorium får en medlemsstat begränsa överensstämmelsen för kategori AM till kategorierna A1, A2 och A om denna medlemsstat inför ett körprov som ett villkor för att erhålla behörighet för kategori AM.

e) Körkort för kategori A2 skall också gälla för kategori A1.

f) Körkort för kategorierna A, B, C eller D skall även gälla för kategori A1, A2, B1, C1 eller D1.

3. För körning inom eget territorium får medlemsstaterna dessutom tillåta följande:

- a) Körkort för kategori B ger behörighet att föra motordrivna trehjulingar med en effekt som överstiger 15 kW under förutsättning att innehavaren av körkortet för kategori B är minst 21 år gammal.
- b) Körkort för kategori B får ge behörighet att föra motorcykel enligt kategori A1.

Eftersom denna punkt endast gäller inom eget territorium skall medlemsstaterna inte ange på körkortet att innehavaren har rätt att föra dessa fordon.

4. Efter samråd med kommissionen får medlemsstaterna inom sitt territorium tillåta att

- a) den som har fyllt 21 år och i minst två år har haft körkort med behörigheten B får föra fordon i kategori D1 (med en tillåten totalvikt som inte överstiger 3 500 kg, exklusive all specialutrustning avsedd för transport av personer med funktionshinder), förutsatt att fordonen används i samhällsnyttig verksamhet av organisationer som inte är affärsdrivande och att föraren utan ersättning bidrar med sina tjänster,
- b) den som har fyllt 21 år och i minst två år har haft körkort med behörigheten B får föra fordon med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg, förutsatt att fordonen huvudsakligen används stationärt i instruktions- eller rekreationssyfte och att de används i samhällsnyttig verksamhet av organisationer som inte är affärsdrivande, samt att fordonen är ombyggda så att de inte kan användas för att transportera fler än nio personer eller för annan godstransport än den som är absolut nödvändig för den aktuella verksamheten.

Artikel 7

Utfärdande, giltighet och förnyelse

1. Körkort får endast utfärdas till sökande

- a) som har godkänts i ett körprov och ett kunskapsprov samt uppfyller de medicinska krav som fastställs i bilagorna II och III,
- b) som har godkänts enbart i ett kunskapsprov för kategori AM; medlemsstaterna får föreskriva att sökande skall ha godkänts i ett körprov och genomgått en läkarundersökning för denna kategori.

För tre- och fyrehjulingar inom denna kategori får medlemsstaterna införa ett särskilt körprov. För differentiering av fordon inom kategori AM får en nationell kod införas i körkortet.

c) som, när det gäller kategori A2 eller kategori A och under förutsättning att de har minst två års erfarenhet av att köra motorcykel i kategori A1 eller kategori A2, har godkänt resultat på ett körprov, eller har genomfört utbildning i enlighet med bilaga VI,

d) som har genomfört utbildning eller fått godkänt resultat på ett körprov i enlighet med bilaga V när det gäller kategori B för att köra en fordonskombination så som den definieras i artikel 4. 4 b, andra stycket,

e) med permanent bosättningsort inom den medlemsstat som utfärdar körkortet eller som kan intyga att de har studerat där i minst sex månader.

2. a) Från och med den 19 januari 2013 skall körkort utfärdade av medlemsstaterna för kategorierna AM, A1, A2, A, B, B1 och BE ha en administrativ giltighetstid på tio år.

En medlemsstat får välja att utfärda sådana körkort med en administrativ giltighetstid på upp till 15 år.

b) Från och med den 19 januari 2013 skall körkort utfärdade av medlemsstaterna för kategorierna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E ha en administrativ giltighetstid på fem år.

c) Förnyelse av ett körkort kan automatiskt medföra en ny administrativ giltighetstid för en annan kategori eller andra kategorier körkortshavaren som har behörighet för, i den utsträckning som detta överensstämmer med villkoren i detta direktiv.

d) Att körkortet är försett med en mikroprocessor som föreskrivs i artikel 1 skall inte utgöra en förutsättning för körkortets giltighet. En mikroprocessor som förlorats, är omöjlig att avläsa eller på annat sätt är skadad skall inte påverka handlingens giltighet.

3. Förnyelse av körkort vid den administrativa giltighetstidens utgång skall förutsätta

a) fortsatt uppfyllande av, när det gäller kategorierna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E, de minimikrav som anges i bilaga III i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att föra sådana fordon, och

b) permanent bosättning på territoriet i den medlemsstat som utfärdar körkortet eller bestyrkande av att sökande sedan minst sex månader studerat där.

I fråga om kategorierna A, A1, A2, AM, B, B1 och BE får medlemsstaterna vid förnyelse kräva en kontroll med tillämpning av de minimikrav som anges i bilaga III i fråga om fysisk och psykisk lämplighet att föra sådana fordon.

Medlemsstaterna får begränsa den administrativa giltighetstid som anges i punkt 2 för körkort av alla kategorier som utfärdas för första gången till nya körkortshavare för att kunna tillämpa särskilda trafiksäkerhetshöjande åtgärder riktade mot sådana körkortshavare.

Medlemsstaterna får begränsa den administrativa giltighetstiden till tre år för körkort av kategorierna C och D som utfärdas för första gången till nya körkortshavare för att kunna tillämpa särskilda trafiksäkerhetshöjande åtgärder riktade mot sådana körkortshavare.

Medlemsstaterna får begränsa den administrativa giltighetstid som anges i punkt 2 för individuella körkort av alla kategorier om det anses nödvändigt att tillämpa tätare medicinska kontroller eller andra särskilda åtgärder, exempelvis begränsningar för den som begår trafiköverträdelse.

Medlemsstaterna får i syfte att tillämpa tätare medicinska kontroller eller andra särskilda åtgärder, exempelvis repetitionskurser förkorta den administrativa giltighetstid som anges i punkt 2 för körkort för innehavare, bosatta på deras territorium, som uppnått 50 års ålder. Den förkortade administrativa giltighetstiden kan endast tillämpas efter förnyelse av körkort.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell straffrätt och ordningsbestämmelser får medlemsstaterna efter samråd med kommissionen för utfärdande av körkort tillämpa bestämmelser i sin nationella lagstiftning som rör andra förhållanden än de som avses i detta direktiv.

5. a) Det är inte tillåtet att inneha mer än ett körkort.

b) En medlemsstat skall vägra att utfärda ett körkort om det har fastställts att den sökande redan har ett körkort.

c) Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder i enlighet med led b. Nödvändiga åtgärder när det gäller utfärdande, ersättande, förnyande eller utbyte av ett körkort skall vara att kontrollera med andra medlemsstater att den sökande inte redan har ett körkort, om det finns rimlig anledning att misstänka detta.

d) För att kunna underlätta kontrollerna i enlighet med led b skall medlemsstaterna använda sig av nätverket för EU-körkort så fort som det har tagits i drift.

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 2 a skall den medlemsstat som utfärdar ett körkort med vederbörlig noggrannhet försäkra sig om att den som ansöker om körkort uppfyller kraven i punkt 1 i den här artikeln och tillämpa sina nationella bestämmelser om upphävande eller återkallelse av rätten att köra om det kan

fastställas att ett körkort har utfärdats utan att dessa krav var uppfyllda.

Artikel 8

Anpassning till vetenskapliga och tekniska framsteg

De ändringar som är nödvändiga för att anpassa bilagorna I–VI till vetenskapliga och tekniska framsteg skall antas enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 9.2.

Artikel 9

Kommitté

1. Kommissionen skall biträdas av körkortskommittén.
2. När det hänvisas till denna punkt skall artikel 5a.1-5a.4 och artikel 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Artikel 10

Förarprövare

Från och med detta direktivs ikraftträdande skall förarprövare uppfylla de minimikrav som anges i bilaga IV.

Förarprövare som är verksamma före den 19 januari 2013 skall dock endast omfattas av bestämmelser om kvalitetssäkring och regelbunden fortbildning.

Artikel 11

Bestämmelser om utbyte, återkallelse, ersättande och erkännande av körkort

1. Om innehavaren av ett giltigt nationellt körkort utfärdat av en medlemsstat har förlagt sin permanenta bostättningsort till en annan medlemsstat, får han eller hon begära att hans eller hennes körkort skall bytas ut mot ett likvärdigt körkort. Den medlemsstat som verkställer utbytet skall kontrollera för vilken kategori det inlämnade körkortet fortfarande är giltigt.

2. Om inte annat följer av tillämpningen av territorialprincipen i straffrätt och ordningsbestämmelser får den medlemsstat där innehavaren av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat har sin permanenta bostättningsort tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, omhändertagande, återkallelse och ogiltigförklaring av körkort och, om det behövs, byta ut körkortet i detta syfte.

3. Den medlemsstat som verkställer utbytet skall återlämna det gamla körkortet till myndigheterna i den medlemsstat som har utfärdat körkortet och ange skälen för detta.

4. En medlemsstat skall vägra att utfärda ett körkort till en sökande vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats av en annan medlemsstat.

En medlemsstat skall vägra att erkänna giltigheten av ett körkort utfärdat av en annan medlemsstat till en person vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats på den förstnämnda medlemsstatens territorium.

En medlemsstat får likaså vägra att utfärda ett körkort om den sökande har fått sitt körkort återkallat i en annan medlemsstat.

5. Vid exempelvis förlust eller stöld av ett körkort får endast de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där innehavaren har sin permanenta bosättningsort utfärda ett körkort som ersätter det förlorade. Dessa myndigheter skall utfärda ersättningskörkortet på grundval av de uppgifter de har tillgängliga eller då så är lämpligt på grundval av ett intyg från de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som utfärdade det ursprungliga körkortet.

6. Om en medlemsstat byter ut ett körkort som har utfärdats av ett tredje land mot ett körkort enligt gemenskapsmodellen skall utbytet samt förnyelser eller utbyten som sker senare registreras på det nya körkortet.

Ett sådant utbyte får endast göras om det körkort som har utfärdats av det tredje landet har inlämnats till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som gör utbytet. Om innehavaren av ett körkort som har utfärdats på detta sätt flyttar sin permanenta bosättningsort till en annan medlemsstat behöver inte principen om ömsesidigt erkännande i artikel 2 tillämpas.

Artikel 12

Permanent bosättningsort

Med *permanent bosättningsort* avses i detta direktiv den plats där en person normalt bor, dvs. under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och den plats där personen bor.

För en person som har den yrkesmässiga anknytningen till en annan plats än den personliga anknytningen och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera medlemsstater skall dock den permanenta bosättningsorten anses vara den plats till vilken han har personlig anknytning under förutsättning att personen med regelbundna mellanrum återvänder dit. Detta sista villkor behöver inte uppfyllas om personen bor i en

medlemsstat för att genomföra en tidsmässigt begränsad uppgift. Studier vid universitet eller annan utbildningsanstalt skall inte medföra att den permanenta bosättningsorten ändras.

Artikel 13

Överensstämmelse mellan körkort som inte motsvarar gemenskapsmodellen

1. Medlemsstaterna skall med kommissionens samtycke fastställa regler för överensstämmelsen mellan behörighet som erhållits före genomförandet av detta direktiv, och de kategorier som definieras i artikel 4.

Efter samråd med kommissionen får medlemsstaterna göra sådana ändringar i sin nationella lagstiftning som är nödvändiga för att genomföra bestämmelserna i artikel 11. 4, 11.5 och 11.6.

2. Behörighet att framföra fordon som beviljats före den 19 januari 2013 skall inte kunna dras in eller på något sätt inskränkas genom bestämmelserna i detta direktiv.

Artikel 14

Översyn

Kommissionen skall, tidigast den 19 januari 2018, rapportera om genomförandet av detta direktiv, inbegripet hur det påverkat trafiksäkerheten.

Artikel 15

Ömsesidigt bistånd

Medlemsstaterna skall bistå varandra vid genomförandet av detta direktiv och skall utbyta upplysningar om de körkort som de har utfärdat, bytt ut, ersatt, förnyat eller återkallat. De skall använda det nätverk för EU-körkort som inrättats för detta ändamål, när detta nätverk väl har tagits i drift.

Artikel 16

Införlivande

1. Medlemsstaterna skall senast den 19 januari 2011 anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 1.1, artikel 3, artikel 4.1, 4.2 och 4.3 och 4.4 b–k, artikel 6.1, 6.2 a och 6.2 c–e, artikel 7.1 b, c och d, 7.2, 7.3 och 7.5, artikel 8, artikel 10, artiklarna 13–15 samt bilaga I punkt 2, bilaga II punkt 5.2 när det gäller kategorierna A1, A2 och A och bilaga IV, V och VI. De skall genast överlämna texten till bestämmelserna till kommissionen.

2. De skall tillämpa dessa bestämmelser från och med den 19 januari 2013.

3. När en medlemsstat beslutar om dessa åtgärder skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De skall även innehålla en anvisning om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till det upphävda direktivet skall tolkas som hänvisningar till detta direktiv. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras samt om dess lydelse skall varje medlemsstat själv utfärda.

4. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 17

Upphävande

Direktiv 91/439/EEG skall upphöra att gälla från och med den 19 januari 2013, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister som anges i bilaga VII del B för införlivande av det direktivet i nationell lagstiftning.

Artikel 2.4 i direktiv 91/439/EEG skall upphöra att gälla från och med den 19 januari 2007.

Hänvisningar till det upphävda direktivet skall tolkas som hänvisningar till det här direktivet och bör läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga VIII.

Artikel 18

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 2.1, artikel 5, artikel 6.2 b, artikel 7.1 a, artikel 9, artikel 11.1 och 11.3-11.6, artikel 12 samt bilagorna I, II och III skall tillämpas från och med 19 januari 2009.

Artikel 19

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 20 december 2006.

På Europaparlamentets vägnar

J. BORRELL FONTELLES

Ordförande

På rådets vägnar

J. KORKEAOJA

Ordförande

BILAGA I

BESTÄMMELSER FÖR KÖRKORT ENLIGT GEMENSKAPSMODELLEN

1. De fysiska egenskaperna hos körkortet enligt gemenskapsmodellen skall vara i enlighet med ISO 7810 och ISO 7816-1.

Kortet skall vara tillverkat i polykarbonat.

De metoder som används för att kontrollera körkortens egenskaper i syfte att fastställa att de följer de internationella normerna skall vara i enlighet med ISO 10373.

2. Fysiska säkerhetsdetaljer på körkortet

Hoten mot dokumentens fysiska säkerhet utgörs av:

- Framställning av falska kort: det skapas ett nytt föremål som i hög grad liknar dokumentet, antingen genom att man tillverkar det från början eller kopierar ett originaldokument.
- Väsentlig ändring: egenskaperna för ett originaldokument ändras, exempelvis genom att man ändrar vissa av uppgifterna som finns tryckta på dokumentet.

Den övergripande säkerheten ligger i systemet i sin helhet och består av applikationsprocessen, överföringen av data, materialet i själva kortet, trycktekniken, en begränsad uppsättning olika säkerhetsdetaljer och personaliseringsprocessen.

- a) Det material som används för körkortet skall vara sådant att det inte kan förfalskas genom att använda följande teknikutryper (obligatoriska säkerhetsdetaljer):

- Själva kortet skall vara UV Dull.
- En säkerhetsmönstrad bakgrund som har utformats för att göra förfalskning genom skanning, tryck eller kopiering omöjlig, genom att använda iristryck med säkerhetstryckfärg i många färger samt positivt och negativt guillocherat tryck. Mönstret får inte bestå av primärfärgerna (CMYK), skall innehålla komplett utformade mönster i minst två särskilda färger och skall inbegripa mikrotext.
- Optiskt variabel bakgrund som ger ett tillräckligt skydd mot kopiering och manipulering av fotografiet.
- Lasergravyr.
- På platsen för fotografiet bör den säkerhetsmönstrade bakgrunden och fotografiet överlappa varandra i åtminstone den ena kanten (avtonande mönster).

- b) Dessutom skall det material som används för körkortet vara sådant att det inte kan förfalskas genom att minst tre av följande teknikutryper används (ytterligare säkerhetsdetaljer):

- Tryckfärg som varierar beroende på betraktningsvinkel*.
- Termokrom färg*.
- Anpassade hologram*.
- Varierande laserbilder*.
- Fluorescerande ultraviolett tryckfärg, synlig och transparent.
- Iridiserande tryck.
- Digitalt vattenmärke i bakgrunden.
- Infraröda eller fosforescerande pigment.
- Tecken, symboler eller mönster, förnimbara med känseln*.

- c) Det står medlemsstaten fritt att införa ytterligare säkerhetsdetaljer. I första hand bör de metoder som markerats med asterisk tillämpas, eftersom de möjliggör kontroll av kortets giltighet utan särskilda hjälpmedel.

3. Körkortet skall bestå av två sidor.

Sidan 1 skall innehålla följande:

- a) Ordet "körkort" i stort typsnitt på det eller de språk som används i den medlemsstat som utfärdar körkortet.
- b) Namnet på den medlemsstat som utfärdar körkortet, vilket är en frivillig uppgift.

c) Nationalitetsbeteckningen för den medlemsstat som utfärdar körkortet, inlagd i vitt i en blå rektangel och omgiven av tolv gula stjärnor, skall vara en av följande:

- B: Belgien
- CZ: Tjeckien
- DK: Danmark
- D: Tyskland
- EST: Estland
- GR: Grekland
- E: Spanien
- F: Frankrike
- IRL: Irland
- I: Italien
- CY: Cypern
- LV: Lettland
- LT: Litauen
- L: Luxemburg
- H: Ungern
- M: Malta
- NL: Nederländerna
- A: Österrike
- PL: Polen
- P: Portugal
- SLO: Slovenien
- SK: Slovakien
- FIN: Finland
- S: Sverige
- UK: Förenade kungariket.

d) De uppgifter som är särskiljande för körkortet, numrerade enligt följande:

1. Innehavarens efternamn.
2. Innehavarens förnamn.
3. Innehavarens födelsedatum och födelseort.
4. a) Datum för utfärdandet av körkortet.
b) Körkortets sista giltighetsdag eller ett tankstreck om körkortets giltighetstid är obegränsad enligt artikel 7.2 c.
c) Namnet på den myndighet som utfärdat körkortet (får tryckas på sidan 2).
d) Ett annat nummer än det som upptas i nummer 5, för administrativa ändamål (frivillig uppgift).
5. Körkortets nummer.
6. Ett fotografi av innehavaren.
7. Innehavarens underskrift.
8. Innehavarens permanenta bostättningsort eller postadress (frivillig uppgift).
9. Kategori av fordon som innehavaren har rätt att köra (nationella kategorier skall tryckas med annat typsnitt än harmoniserade kategorier).

- e) Orden "Europeiska gemenskapernas modell" skall finnas tryckt på det eller de språk som används i den medlemsstat som utfärdar körkortet, och ordet "körkort" på gemenskapens övriga språk skall vara tryckta i rosa och utgöra bakgrund på körkortet:

Permiso de Conducción

Řidičský průkaz

Kørekort

Führerschein

Juhiluba

Άδεια Οδήγησης

Driving Licence

Permis de conduire

Ceadúas Tiomána

Patente di guida

Vadītāja apliecība

Vairuotojo pažymėjimas

Vezetői engedély

Ličenja tas-Sewqan

Rijbewijs

Prawo Jazdy

Carta de Condução

Vodičský preukaz

Vozniško dovoljenje

Ajokortti

Körkort;

- f) Färganvisningar:

— blå: Pantone Reflex Blue

— gul: Pantone Yellow.

Sidan 2 skall innehålla följande:

- a) 9. Kategori av fordon som innehavaren har rätt att köra (nationella kategorier skall tryckas med annat typsnitt än harmoniserade kategorier).

10. Datum för det första utfärdandet för varje kategori (detta datum skall föras över till det nya körkortet vid varje senare ersättande eller utbyte).

11. Sista giltighetsdag för varje kategori.

12. Övriga upplysningar eller eventuella inskränkningar, i kodad form, mot den berörda kategorin.

Följande koder skall användas:

— koderna 01-99: harmoniserade gemenskapskoder

FÖRARE (medicinska skäl)

01. Synkorrektion och/eller skydd

01.01 Glasögon

01.02 Kontaktlinser

01.03 Skyddsglas

01.04 Ogenomskinlig lins

01.05 Ögonlapp

01.06 Glasögon eller kontaktlinser

- 02. Hörapparat/kommunikationshjälpmedel
 - 02.01 Hörapparat för ena örat
 - 02.02 Hörapparat för båda öronen
- 03. Protes eller ortopediskt hjälpmedel
 - 03.01 Armprotes eller ortopediskt hjälpmedel
 - 03.02 Benprotes eller ortopediskt hjälpmedel
- 05. Begränsad användning (obligatorisk användning av underkoder, körning med vissa förbehåll av medicinska skäl)
 - 05.01 Begränsad till resor under dagtid (exempelvis en timme efter soluppgången och en timme före solnedgången)
 - 05.02 Begränsad till resor inom en radie av ... km från körkortshavarens bostad eller inom staden/regionen ...
 - 05.03 Begränsad till körning utan passagerare
 - 05.04 Begränsad till körning med högst... km/h
 - 05.05 Begränsad till körning endast med annan körkortsinnehavare
 - 05.06 Begränsad till körning utan släpvagn
 - 05.07 Ingen körning på motorväg
 - 05.08 Ingen alkohol

ANPASSADE FORDON

- 10. Anpassad växellåda
 - 10.01 Manuell växellåda
 - 10.02 Automatisk växellåda
 - 10.03 Elektriskt manövrerad växellåda
 - 10.04 Anpassad växelspak
 - 10.05 Begränsat antal växellägen
- 15. Anpassad koppling
 - 15.01 Anpassad kopplingspedal
 - 15.02 Handmanövrerad koppling
 - 15.03 Automatisk koppling
 - 15.04 Fällbar/borttagbar kopplingspedal
- 20. Anpassat bromssystem
 - 20.01 Anpassad bromspedal
 - 20.02 Större bromspedal
 - 20.03 Bromspedal för vänster fot
 - 20.04 Bromspedal för fotsulan
 - 20.05 Vinklad bromspedal
 - 20.06 Anpassad handmanövrerad färdbroms
 - 20.07 Färdbroms med maximal förstärkning
 - 20.08 Nödbroms inbyggd i färdbroms
 - 20.09 Anpassad parkeringsbroms
 - 20.10 Elektriskt manövrerad parkeringsbroms
 - 20.11 Anpassad fotmanövrerad parkeringsbroms
 - 20.12 Fällbar/borttagbar bromspedal
 - 20.13 Knämanövrerad broms
 - 20.14 Elektriskt manövrerad färdbroms

- 25. Anpassat gasreglage
 - 25.01 Anpassad gaspedal
 - 25.02 Gaspedal för fotsulan
 - 25.03 Vinklad gaspedal
 - 25.04 Handmanövrerat gasreglage
 - 25.05 Knämanövrerat gasreglage
 - 25.06 Gasreglage med servoförstärkning (elektronisk, pneumatisk, etc.)
 - 25.07 Gaspedal till vänster om bromspedalen
 - 25.08 Gaspedal längst till vänster
 - 25.09 Fällbar/borttagbar gaspedal
- 30. Anpassade kombinerade broms- och gasreglage
 - 30.01 Parallella pedaler
 - 30.02 Pedaler på samma (eller nästan samma) nivå
 - 30.03 Gas- och bromspedal med glidskena
 - 30.04 Gas- och bromspedal med glidskena och stödskena
 - 30.05 Fällbara/borttagbara gas- och bromspedaler
 - 30.06 Förhöjt golv
 - 30.07 Skiljevägg vid sidan av bromspedal
 - 30.08 Skiljevägg för protes vid sidan av bromspedal
 - 30.09 Skiljevägg framför gas- och bromspedaler
 - 30.10 Häl/benstöd
 - 30.11 Elektriskt manövrerade gas- och bromsreglage
- 35. Anpassade reglage

(ljusreglage, vindrutetorkare/spolare, signalhorn, körriktningvisare, etc.)

 - 35.01 Reglage som kan manövreras utan att styrning och handhavande påverkas negativt
 - 35.02 Reglage som kan manövreras utan att ratten eller rattillbehören (knopp, gaffelgrepp, etc.) måste släppas
 - 35.03 Reglage som kan manövreras med vänster hand utan att ratten eller rattillbehören (knopp, gaffelgrepp, etc.) måste släppas
 - 35.04 Reglage som kan manövreras med höger hand utan att ratten eller rattillbehören (knopp, gaffelgrepp, etc.) måste släppas
 - 35.05 Reglage som kan manövreras utan att ratten, rattillbehören (knopp, gaffelgrepp, etc.) och det kombinerade gas- och bromsreglaget måste släppas
- 40. Anpassad styranordning
 - 40.01 Standardservostyrning
 - 40.02 Styrning med förstärkt servo
 - 40.03 Styrning med reservsystem
 - 40.04 Förlängd rattstång
 - 40.05 Anpassad ratt (större och/eller tjockare ratt, ratt med mindre diameter, etc.)
 - 40.06 Vinklad ratt
 - 40.07 Vertikal ratt
 - 40.08 Horisontell ratt
 - 40.09 Fotmanövrerad styrning
 - 40.10 Annan anpassad styrmekanism (joy-stick, etc.)
 - 40.11 Knopp på ratten
 - 40.12 Handstödskena på ratten
 - 40.13 Med ortes tenodes

- 42. Anpassade backspeglar
 - 42.01 Utvändig backspegel på (vänster eller) höger sida
 - 42.02 Utvändig backspegel på framskärmen
 - 42.03 Extra invändig backspegel som ger överblick över trafiken
 - 42.04 Invändig panoramabackspegel
 - 42.05 Backspegel som täcker den döda vinkeln
 - 42.06 Elmanövrerade yttre backspeglar
- 43. Anpassat förarsäte
 - 43.01 Förhöjt förarsäte som ger god sikt på normalt avstånd från ratten och pedalen
 - 43.02 Förarsäte som är anpassat efter kroppsformen
 - 43.03 Förarsäte med sidostöd för god sittstabilitet
 - 43.04 Förarsäte med armstöd
 - 43.05 Förlängning av sätets skjutmån
 - 43.06 Anpassat bilbälte
 - 43.07 Fyrpunktsbälte
- 44. Anpassning av motorcykel (obligatorisk användning av underkoder)
 - 44.01 Manövrering av båda bromsarna genom ett reglage
 - 44.02 Anpassad handbroms för framhjul
 - 44.03 Anpassad fotbroms för bakhjul
 - 44.04 Anpassat gashandtag
 - 44.05 Anpassad handmanövrerad växel och koppling
 - 44.06 Anpassade backspeglar
 - 44.07 Anpassade reglage för körriktningvisare och bromslyd
 - 44.08 Säteshöjd som ger föraren möjlighet att i sittande position ha båda fötterna på marken samtidigt
- 45. Motorcykel endast med sidvagn
- 50. Begränsat till ett visst fordon (identifieringsmärkning, VIN)
- 51. Begränsat till ett visst fordon (registreringsnummer, VRN)

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

- 70. Utbyte av körkort nr ... utfärdat av ... (EU/FN-symbol om det är frågan om tredje land, exempelvis 70.0123456789.NL)
- 71. Duplikat av körkort nr ... (EU/FN-symbol om det är frågan om tredje land, exempelvis 71.987654321.HR)
- 72. Begränsat till fordon i kategori A med en cylindervolym på högst 125 cc och en motoreffekt på högst 11 kW (A1)
- 73. Begränsat till fordon i kategori B av typen motordriven tre- eller fyrhjulig (B1)
- 74. Begränsat till fordon i kategori C vars tillåtna totalvikt är högst 7 500 kg (C1)
- 75. Begränsat till fordon i kategori D med högst 16 sittplatser, utöver förarplatsen (D1)

76. Begränsat till fordon i kategori C vars tillåtna totalvikt är högst 7 500 kg (C1) och till vilket en släpvagn med en tillåten totalvikt på mer än 750 kg är kopplat, under förutsättning att hela ekipagets vikt inte överstiger 12 000 kg och att släpvagnens tillåtna totalvikt inte överstiger dragfordonets tomvikt (C1E)
77. Begränsat till fordon i kategori D med högst 16 sittplatser, utöver förarplatsen (D1) och till vilket en släpvagn med en tillåten totalvikt på mer än 750 kg är kopplat, under förutsättning att a) hela ekipagets totalvikt inte överstiger 12 000 kg och att släpets tillåtna totalvikt inte överstiger dragfordonets tomvikt och b) släpvagnen inte används för persontransport (D1E)
78. Begränsat till fordon med automatisk växellåda
79. (...) Begränsat till fordon som överensstämmer med specifikationerna inom parentes i samband med tillämpningen av artikel 10.1 i direktiv 91/439/EEG.
- 90.01: till vänster
- 90.02: till höger
- 90.03: vänster
- 90.04: höger
- 90.05: hand
- 90.06: fot
- 90.07: tillämplig
95. Yrkeskompetensbevis enligt direktiv 2003/59/EG giltigt t.o.m. ... [exempelvis 95.1.1.2012]
96. Genomgången utbildning eller godkänt körprov i enlighet med bestämmelserna i bilaga V.
- Kod 100 och däröver: nationella koder som endast gäller inom den körkort utfärdande medlemsstatens territorium.
- När en kod gäller för samtliga kategorier för vilka körkortet utfärdas, får den tryckas under rubrikerna 9, 10 och 11.
13. Ett utrymme där mottagande medlemsstat, vid tillämpning av punkt 4 a i denna bilaga, kan föra in upplysningar som är nödvändiga för administrationen av körkortet.
14. Ett utrymme där utfärdande medlemsstat kan föra in upplysningar som är nödvändiga för administrationen av körkortet eller som gäller trafiksäkerhet (frivillig uppgift). Om upplysningen faller under någon rubrik i denna bilaga, skall den föregås av motsvarande siffra i rubriken.
- Med innehavarens särskilda, skriftliga medgivande får även uppgifter som inte hänger samman med administrationen av körkortet eller med trafiksäkerheten lämnas på detta utrymme. Tillägg av sådana uppgifter ändrar inte på något sätt användandet av modellen som körkort.
- b) En förklaring till de numererade rubrikerna på sidorna 1 och 2 av körkortet (åtminstone rubrikerna 1, 2, 3, 4 a, 4 b, 4 c, 5, 10, 11 och 12).
- Om en medlemsstat önskar avfatta dessa texter på ett annat nationellt språk än danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska eller ungerska skall medlemsstaten upprätta en tvåspråkig version av körkortet där ett av de ovannämnda språken används, utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i denna bilaga.
- c) Körkortet av gemenskapsmodell skall ha ett utrymme med möjlighet att eventuellt lägga in en mikroprocessor eller annan likvärdig datoriserad anordning.

4. Särskilda bestämmelser

- a) När innehavaren av ett körkort utfärdat av en medlemsstat i enlighet med denna bilaga permanent bosatt sig i en annan medlemsstat, får denna medlemsstat föra in sådana upplysningar på körkortet som är nödvändiga för dess administration, under förutsättning att detta slags upplysningar också förs in på de körkort som utfärdas av medlemsstaten och att det finns nödvändigt utrymme för detta ändamål.
- b) Efter samråd med kommissionen får medlemsstaterna lägga till färger eller markeringar, exempelvis streckkoder och nationella symboler, utan att det påverkar tillämpningen av de övriga bestämmelserna i denna bilaga.
Inom ramen för det ömsesidiga erkännandet av körkortet får streckkoden inte innehålla någon annan information än vad som redan står att läsa på körkortet eller som är nödvändig för utfärdandet av körkortet.

MODELL FÖR GEMENSKAPSKÖRKORT

Sida 1 KÖRKORT [MEDLEMSSTAT]

	PERMIS DE CONDUIRE	ÉTAT MEMBRE
	1.	
	2.	
	3.	
6 PHOTO	4a.	4c.
	4b.	(4d.)
	5.	
	7.	
	(8.)	
9.		

Sida 2 1. Efternamn 2. Förnamn 3. Födelsedatum och födelseort 4a. Datum för utfärdandet av körkortet 4b. Sista giltighetsdagen 4c. Utfärdat av 5. Körkortets serienummer 8. Bosättningsort 9. Kategori (1)10. Datum för utfärdande efter kategori 11. Sista giltighetsdag efter kategori 12. Begränsningar

13.	9.	10.	11.	12.
	A1 			
	A 			
(14.)	B1 			
	B 			
	C1 			
	C 			
	D1 			
	D 			
	BE 			
	C1E 			
	CE 			
	D1E 			
	DE 			

1. Namn 2. Förnamn 3. Dato et lieu de naissance 4a. Dato de la délivrance du permis de conduire
4b. Dato de l'expiration administrative 4c. Dato de la délivrance du permis 8. Dénomination 9. Catégorie
13. Dato de delivrande per kategori 11. Dato de expiration per kategori 12. Restriction

(1) Obs: En symbol och en rad för kategori AM kommer att läggas till.
Obs: Beteckningen A2 kommer att läggas till i avsnittet om motorcykelkategorier.

PROV PÅ GEMENSKAPSKÖRKORT
BELGISKT KÖRKORT (för information)

	RIJBEWIJS	KONINKRIJK BELGIE
	<p>1. Steven 2. Anne-Marie M.E. 3. 01.04.73 D-53170 Bonn 4a. 01.07.96 4c. B-9000 Gent 4b. 30.06.06 5. DA 003 360 7.</p>	
6. FOTO		
	9. A B	

	PERMIS DE CONDUIRE ROYAUME DE BELGIQUE
	<p>1. Quentin 2. Maria N.E. 3. 01.04.73 B-7000 Mons 4a. 01.07.96 4c. B-1180 Uccle 4b. 30.06.06 5. DA 003 361 7.</p>
6 PHOTO	
	9. A B

BILAGA II

I. MINIMIKRAV FÖR FÖRARPROV

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att den som ansöker om körkort har de kunskaper och den förmåga samt uppvisar det beteende som krävs för att få framföra ett motorfordon. För detta ändamål skall det finnas ett förarprov som består av

- ett kunskapsprov, och därefter
- ett körprov.

Villkoren för genomförandet av dessa prov fastställs nedan.

A. KUNSKAPSPROV

1. **Utförning**

Provet skall vara utformat så att det visar att den sökande har de kunskaper som krävs i de ämnen som är förtecknade i punkterna 2-4.

Om den som ansöker om körkort i en kategori har godkänts på kunskapsprovet för körkort i en annan kategori behöver de gemensamma bestämmelserna i punkt 2-4 inte tillämpas.

2. **Obligatoriska punkter för samtliga fordonskategorier**

- 2.1 Provet skall innehålla frågor om varje punkt som finns förtecknad nedan. Varje medlemsstat skall själv fastställa frågornas innehåll
 - 2.1.1 Vägtrafikbestämmelser:
 - Särskilt vägmärken, vägmarkeringar, signaler, vājningsplikt och hastighetsbegränsningar.
 - 2.1.2 Föraren:
 - Betydelsen av uppmärksamhet och samspel med andra vägtrafikanter.
 - Uppfattningsförmåga, omdömesförmåga och beslutsfattande, särskilt reaktionstiden, liksom förändringar i körförmågan som beror på alkohol, narkotika och läkemedel, psykiskt tillstånd och trötthet.
 - 2.1.3 Vägen:
 - De viktigaste principerna för hur man håller ett säkert avstånd mellan fordon, bromssträckor och väghållning vid olika väderleks- och vägförhållanden.
 - Riskfaktorer vid körning som beror på olika vägförhållanden, särskilt på hur de ändras till följd av väderlek och tiden på dygnet.
 - Olika vägtypers egenskaper och de därmed sammanhängande föreskrivna kraven.
 - 2.1.4 Andra vägtrafikanter:
 - Särskilda riskfaktorer som är förknippade med andra vägtrafikanters bristande erfarenhet och de mest utsatta kategorierna av trafikanter, exempelvis barn, fotgängare, cyklister och personer med nedsatt rörelseförmåga.
 - Risker som är förknippade med olika fordonstypers rörelser och köregenskaper och med deras förars olika synfält.
 - 2.1.5 Allmänna regler och förordningar samt andra bestämmelser:
 - Bestämmelser i fråga om administrativa dokument som krävs för att få använda fordonen.
 - Allmänna regler för hur föraren skall handla vid en olycka (placera ut varningstriangel och slå larm) och vilka åtgärder han kan vidta för att om så är nödvändigt hjälpa trafikolycksoffer.
 - Säkerhetsfaktorer som rör fordonet och det gods och de personer som transporteras.
 - 2.1.6 Nödvändiga försiktighetsåtgärder när fordonet lämnas.
 - 2.1.7 Mekaniska aspekter som har betydelse för trafiksäkerheten. Förare skall kunna upptäcka de vanligaste felen, särskilt på styr-, fjädrings- och bromssystem, däck, belysning och körriktningssigare, reflexanordningar, backspeglar, vindruta och vindrutetorkare, avgssystem, säkerhetsbälten och signalhorn.

2.1.8 Fordonets säkerhetsutrustning, särskilt användningen av säkerhetsbälten, nackskydd och säkerhetsutrustning för barn.

2.1.9 Bestämmelser som gäller för fordonets användning i miljöhänseende (lämplig användning av signalhorn, mätligt bränsleförbrukning, begränsning av avgasutsläpp, etc.).

3. Särskilda bestämmelser för kategorierna A1, A2 och A

3.1 Obligatorisk kontroll av de allmänna kunskaperna om

3.1.1 användning av skyddsutrustning såsom handskar, stövlar, kläder och hjälm,

3.1.2 motorcykelförarens synlighet för andra vägtrafikanter,

3.1.3 riskfaktorer i samband med olika vägförhållanden, i enlighet med ovanstående, särskilt när det gäller hala partier som brunnslock, vägmarkeringar som linjer och pilar samt spårvagnsspår,

3.1.4 mekaniska aspekter som har betydelse för trafiksäkerheten, vilket nämns ovan, särskilt när det gäller nödstoppreglage, oljenivå och kedja.

4. Särskilda bestämmelser för kategorierna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E

4.1 Obligatorisk kontroll av de allmänna kunskaperna om

4.1.1 bestämmelser om körtider och viloperioder enligt rådets förordning (EEG) nr 3820/85 av den 20 december 1985 om harmonisering av viss social lagstiftning om vägtransporter ⁽¹⁾ och användning av färdskrivare enligt rådets förordning (EEG) nr 3821/85 av den 20 december 1985 om färdskrivare vid vägtransporter ⁽²⁾;

4.1.2 bestämmelser om typen av transport, dvs. gods eller passagerare,

4.1.3 fordons- och transportdokument som krävs för nationell och internationell transport av gods och passagerare,

4.1.4 hur man skall uppträda i samband med en olycka samt åtgärder som skall vidtas efter en olycka eller liknande, exempelvis akuta åtgärder såsom evakuering av passagerare och grundläggande kunskaper om första hjälpen,

4.1.5 försiktighetsåtgärder vid avmontering och byte av hjul,

4.1.6 bestämmelser om fordonsvikter och fordonsmått samt bestämmelser om hastighetsregulatorer,

4.1.7 begränsningar i sitt eget och andra trafikanters synfält som beror på fordonens konstruktion,

4.1.8 läsning av vägkarta, planering av resväg, inbegripet användning av elektroniska navigationssystem (ej obligatoriskt),

4.1.9 säkerhet i samband med lastning av fordonet, dvs. kontroll av lasten (packning och fästanordningar), svårigheter vid olika typer av last (exempelvis vätskor, hängande last ...), lastning och lossning av gods samt användning av lastningsutrustning (endast kategorierna C, CE, C1, C1E),

4.1.10 förarens ansvar när det gäller transport av passagerare och deras komfort och säkerhet, transport av barn samt nödvändiga kontroller före avfärd. Samtliga busstyper bör ingå i kunskapsprovet (bussar i kollektivtrafiken, långfärdsbussar, bussar med särskilda mått, etc.) (endast kategorierna D, DE, D1, D1E).

4.2 Obligatorisk kontroll av de allmänna kunskaperna om följande ytterligare bestämmelser för kategorierna C, CE, D och DE:

4.2.1 Principerna för hur förbränningsmotorer, vätskor (exempelvis motorolja, kylvätska, spolarvätska), bränslesystem, elsystem, tändningssystem och transmissionssystem (koppling, växellåda, etc.) är uppbyggda och hur de fungerar.

⁽¹⁾ EGT L 370, 31.12.1985, s. 1.Förordningen upphävd genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 (EUT L 102, 11.4.2006, s. 1).

⁽²⁾ EGT L 370, 31.12.1985, s. 8. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 561/2006.

- 4.2.2 Smörjmedel och frostskyddsvätska.
- 4.2.3 Principerna för konstruktion, montering, korrekt användning och underhåll av däck.
- 4.2.4 Principerna för olika typer av bromssystem och hastighetsregulatorer, dessas funktion och viktigaste delar samt montering, användning och dagligt underhåll.
- 4.2.5 Principerna för olika typer av kopplingssystem, dessas funktion och viktigaste delar samt montering, användning och dagligt underhåll (endast kategorierna CE, DE).
- 4.2.6 Metoder för felsökning vid driftsfel.
- 4.2.7 Förebyggande underhåll av fordon och nödvändiga löpande reparationer.
- 4.2.8 Förarens ansvar när det gäller mottagande, transport och leverans av gods i enlighet med överenskomna villkor (endast kategorierna C, CE).

B. KÖRPROV

5. **Fordonet och dess utrustning**

- 5.1 För att få framföra ett fordon med manuell växellåda krävs ett godkänt körprov som genomförts i ett sådant fordon

Om en sökande genomför körprovet i ett fordon med automatisk växellåda skall detta anges på det körkort som utfärdas på grundval av detta prov. Körkort med en sådan angivelse ger endast behörighet att framföra fordon med automatisk växellåda.

Med "fordon med automatisk växellåda" avses ett fordon i vilket utväxlingen mellan motorn och hjulen endast kan varieras med gaspedalen och bromsarna.

- 5.2 De fordon som används vid körproven skall uppfylla de minimikrav som anges nedan. Medlemsstaterna får införa bestämmelser om strängare eller flera krav

Kategori A1:

Motorcykel i kategori A1 utan sidvagn, med en slagvolym av minst 120 kubikcentimeter och en maximihastighet av minst 90 km/h.

Kategori A2:

Motorcykel utan sidvagn, med en cylindervolym av minst 400 kubikcentimeter och en motoreffekt av minst 25 kW.

Kategori A:

Motorcykel utan sidvagn, med en cylindervolym av minst 600 kubikcentimeter och en motoreffekt av minst 40 kW.

Kategori B:

Fyrhjuliga fordon i kategori B med en maximihastighet på minst 100 km/h.

Kategori BE:

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i kategori B och en släpvagn med en tillåten totalvikt på minst 1 000 kg, som har en maximihastighet på minst 100 km/h och som inte tillhör kategori B. Släpvagnens lastutrymme skall bestå av en sluten lādkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som motorfordonet; den slutna lādkonstruktionen får även vara något smalare än motorfordonet, förutsatt att sikten bakåt bara är möjlig om man använder motorfordonets sidobackspeglar; Släpvagnen skall ha en faktisk vikt på minst 800 kg.

Kategori B1:

fyrhjuliga motordrivna cyklar med en maximihastighet på minst 60 km/h.

Kategori C:

Fordon i kategori C med en tillåten totalvikt på minst 12 000 kg, en längd på minst 8 meter, en bredd på minst 2,4 meter och en maximi hastighet på minst 80 km/h. Fordonen skall vara försedda med anti-lås-bromsar, vara utrustade med en växellåda med minst 8 framåtväxlar och färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85. Lastutrymmet skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten. Fordonen skall ha en faktisk vikt på minst 10 000 kg.

Kategori CE:

Antingen ett ledat fordon eller en fordonskombination som består av ett provfordon i kategori C och en släpvagn med en längd på minst 7,5 meter. Både det ledade fordonet och fordonskombinationen skall ha en tillåten totalvikt på minst 20 000 kg, en längd på minst 14 meter, en bredd på minst 2,4 meter och en maximi hastighet på minst 80 km/tim samt vara försedd med anti-lås-bromsar, utrustade med en växellåda med minst 8 framåtväxlar och färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85. Lastutrymmet skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten. Både det ledade fordonet och fordonskombinationen skall ha en faktisk vikt på minst 15 000 kg.

Kategori C1:

Fordon i underkategori C1 med en tillåten totalvikt på minst 4 000 kg, en minimilängd på 5 meter och en maximi hastighet på minst 80 km/h. Fordonen skall vara försedda med anti-lås-bromsar och utrustade med färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85. Lastutrymmet skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten.

Kategori C1E:

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i underkategori C1 och en släpvagn med en tillåten totalvikt på minst 1 250 kg. Fordonskombinationen skall ha en längd på minst 8 meter och en maximi hastighet på minst 80 km/h. Lastutrymmet skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten; den slutna lådkonstruktionen får även vara något smalare än förarhytten, förutsatt att sikten bakåt bara är möjlig om man använder motorfordonets sidobackspeglar. Släpvagnen skall ha en faktisk vikt på minst 800 kg.

Kategori D:

Fordon i kategori D med en längd på minst 10 meter, en bredd på minst 2,4 meter och en maximi hastighet på minst 80 km/h. Fordonet skall vara försedd med anti-lås-bromsar och utrustat med färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85.

Kategori DE:

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i kategori D och en släpvagn med en tillåten totalvikt på minst 1 250 kg, en bredd på minst 2,4 meter och en maximi hastighet på minst 80 km/h. Lastutrymmet skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är minst 2 meter bred och hög. Släpvagnen skall ha en faktisk vikt på minst 800 kg.

Kategori D1:

Fordon i underkategori D1 med en tillåten totalvikt på minst 4 000 kg, en minimilängd på 5 meter och en maximi hastighet på minst 80 km/h. Fordonet skall vara utrustat med anti-lås-bromsar och färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85.

Kategori D1E:

Fordonskombinationer som består av ett provfordon i underkategori D1 och en släpvagn med en tillåten totalvikt på minst 1 250 kg samt en maximi hastighet på minst 80 km/h. Släpvagnens lastutrymme skall bestå av en sluten lådkonstruktion som är minst 2 meter bred och hög. Släpvagnen skall ha en faktisk vikt på minst 800 kg.

Provfordon för kategorierna BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E som användes senast vid dagen för detta direktivs ikraftträdande får, om de inte uppfyller minimikraven ovan, endast användas under högst tio år efter detta datum. De krav som avser den last som kan transporteras med dessa fordon skall ha införts av medlemsländerna senast tio år efter det att kommissionens direktiv 2000/56/EG (*) trätt i kraft.

6. Körprov för kategorierna A1, A2 och A

6.1 Förberedelser och teknisk kontroll av fordonet med avseende på trafiksäkerheten

De sökande skall kunna utföra följande säkerhetsförberedelser:

- 6.1.1 Justera skyddsutrustning såsom handskar, stövlar, kläder och hjälm.
- 6.1.2 Göra slumpmässiga kontroller av däck, bromsar, styrning, nödstoppreglage (om tillämplig), kedja, oljenivå, lysen, reflexanordningar, körriktningvisare och signallhorn.

6.2 Kontroll av särskilda manövrer med avseende på trafiksäkerheten

- 6.2.1 Ställa motorcykeln på och ta ner den från stödet och flytta den genom att leda den med motorn avstängd.
- 6.2.2 Parkera motorcykeln med användning av stödet.
- 6.2.3 Minst två manövrer, inbegripet slalomkörning, skall utföras vid låg hastighet. Detta skall särskilt kontrollera handhavandet av kopplingen i samspel med broms, balans, blickens riktning, placering på motorcykeln och fötternas placering på fotstöden.
- 6.2.4 Minst två manövrer av vilka en manöver på andra växel eller tredje växel på minst 30 km/h, inbegripet undanmanöver för hinder vid en hastighet på minst 50 km/h, skall utföras vid högre hastighet. Detta skall särskilt kontrollera placering på motorcykeln, blickens riktning, balans, styrteknik och växlingsteknik.
- 6.2.5 Minst två inbromsningsmanövrer skall utföras, inbegripet en nödbromsning från en hastighet på minst 50 km/h. Detta skall särskilt kontrollera användning av bromsen på fram- och bakhjulet, blickens riktning och förarens placering på motorcykeln.

De särskilda manövrer som avses i punkterna 6.2.3-6.2.5 skall vara införda senast fem år efter det att direktiv 2000/56/EG trätt i kraft.

6.3 Trafikbeteende

Föraren skall i normala trafiksituationer och med beaktande av nödvändiga försiktighetsmått kunna genomföra följande manövrer på ett säkert sätt:

- 6.3.1 Köra iväg efter en parkering eller ett stillastående i trafiken, köra ut från en utfart.
- 6.3.2 Köra på raka vägar, passera mötande fordon, även i trånga passager.
- 6.3.3 Köra i kurvor.
- 6.3.4 Närma sig och passera plankorsningar och vägkorsningar.
- 6.3.5 Svänga till höger och vänster samt byta fil.
- 6.3.6 Köra på och av motorvägar eller liknande (i tillämpliga fall) från en påfart respektive avfart.
- 6.3.7 Köra om andra trafikanter (om möjligt), passera hinder, exempelvis parkerade bilar, bli omkörd av andra trafikanter (i tillämpliga fall).
- 6.3.8 Passera särskilda trafikmiljöer (i tillämpliga fall), exempelvis rondeller, järnvägskorsningar, hållplatser för spårvagn och bussar, övergångsställen samt köra uppför och nedför långa backar.
- 6.3.9 Iakttäta nödvändig försiktighet vid avstigning.

(*) Kommissionens direktiv 2000/56/EG av den 14 september 2000 om ändring av rådets direktiv 91/439/EEG om körkort. (EGT L 237, 21.9.2000, s. 45).

7. **Körprov för kategorierna B, B1 och BE**

7.1 *Förberedelser och teknisk kontroll av fordonet med avseende på trafiksäkerheten*

De sökande skall kunna utföra följande säkerhetsförberedelser:

- 7.1.1 Ställa in sätet för att få en korrekt körställning.
- 7.1.2 Ställa in backspeglar, säkerhetsbälten och nackskydd om sådana finns.
- 7.1.3 Kontrollera att dörrarna är stängda.
- 7.1.4 Göra slumpmässiga kontroller av däck, styrning, bromsar, vätskor (exempelvis motorolja, kylarvätska, spolarvätska), lysen, reflexanordningar, körriktningsvisare och signalhorn.
- 7.1.5 Kontrollera säkerheten vid lastning, dvs. kaross, presenningar, lastdörrar, låsmekanism för förarhytt, lastmetoder och säkring av lasten (endast kategori BE).
- 7.1.6 Kontrollera kopplingsmekanismen, bromsar och elektriska kopplingar (endast kategori BE).

7.2 *När det gäller kategorierna B och B1 skall särskilda manövrer provas med avseende på trafiksäkerheten*

Ett urval av följande manövrer skall provas (minst två manövrer för de fyra punkterna, varav en skall gälla backning):

- 7.2.1 Backa rakt bakåt, och backa åt höger eller vänster runt ett hörn utan att byta fil.
- 7.2.2 Vända fordonet till motsatt riktning med användning av fram- och backväxlar.
- 7.2.3 Parkera fordonet och lämna en parkeringsplats (parallellt, snett eller vinkelrätt framåt och bakåt på plan mark samt i uppförs- och nedförbacke).
- 7.2.4 Genomföra en korrekt inbromsning till stillastående. Nödbromsning är dock inte obligatoriskt.

7.3 *När det gäller kategori BE skall särskilda manövrer provas med avseende på trafiksäkerheten*

- 7.3.1 Koppla släpvagn till och från dragfordonet. När manövern inledd skall dragfordonet och släpvagnen stå sida vid sida (dvs. inte i ett led).
- 7.3.2 Backa med samtidig svängning på ett sätt som medlemsstaterna själva får fastställa.
- 7.3.3 Parkera säkert vid lastning och lossning.

7.4 *Trafikbeteende*

Föraren skall i normala trafiksituationer och med beaktande av nödvändiga försiktighetsmått kunna genomföra följande manövrer på ett säkert sätt:

- 7.4.1 Köra iväg efter en parkering eller ett stillastående i trafiken, köra ut från en utfart.
- 7.4.2 Köra på raka vägar, passera mötande fordon, även i trånga passager.
- 7.4.3 Köra i kurvor.
- 7.4.4 Närma sig och passera plankorsningar och vägkorsningar.
- 7.4.5 Svänga till höger och vänster samt byta fil.
- 7.4.6 Köra på och av motorvägar eller liknande (i tillämpliga fall) från en påfart respektive avfart.
- 7.4.7 Köra om andra trafikanter (om möjligt), passera hinder, exempelvis parkerade bilar, bli omkörd av andra trafikanter (i tillämpliga fall).
- 7.4.8 Passera särskilda trafikmiljöer (i tillämpliga fall), exempelvis rondeller, järnvägs korsningar, hållplatser för spårvagn och bussar, övergångsställen samt köra uppför och nedför långa backar.
- 7.4.9 Iakttäta nödvändig försiktighet vid avstigning.

8. **Körprov för kategorierna C, CE, C1, C1E, D, D E, D1 och D1E**
- 8.1 *Förberedelser och teknisk kontroll av fordonet med avseende på trafiksäkerheten*
- De sökande skall kunna utföra följande säkerhetsförberedelser:
- 8.1.1 Ställa in sätet för att få en korrekt körställning.
- 8.1.2 Ställa in backspeglar, säkerhetsbälten och nackskydd om sådana finns.
- 8.1.3 Göra slumpmässiga kontroller av att däck, styrning, bromsar, lysen, reflexanordningar, körriktningsskyltar och signalhorn är i gott skick.
- 8.1.4 Kontrollera servostyrda broms- och styrsystem, kontrollera att däck, hjulbultar, stänkskydd, vindruta, fönster och (vindrute)torkare, vättskor (exempelvis motorolja, kylvättskor, spolarvättska) är i gott skick. Kontrollera och kunna använda instrumentpanelen, inbegripet färdskrivare i enlighet med förordning (EEG) nr 3821/85.
- 8.1.5 Kontrollera lufttryck, tryckluftsbekämpare och upphängning.
- 8.1.6 Kontrollera säkerheten vid lastning, dvs. kaross, presenningar, lastdörrar, lastmekanism (i tillämpliga fall), lastmetoder och säkring av lasten (endast kategorierna C, CE, C1, C1E).
- 8.1.7 Kontrollera kopplingsmekanismen, bromsar och elektriska kopplingar (endast kategorierna CE, C1E, DE, D1E).
- 8.1.8 Vidta säkerhetsåtgärder för särskilda fordon: kontrollera kaross, dörrar, nödutgångar, förstahjälpenutrustning, brandsläckare och annan säkerhetsutrustning (endast kategorierna D, DE, D1, D1E).
- 8.1.9 Läsning av vägkarta, planering av resväg, inbegripet användning av elektroniska navigationssystem (ej obligatoriskt).
- 8.2 *Särskilda manövrer provas med avseende på trafiksäkerheten*
- 8.2.1 Koppling av släpvagn eller påhängsvagn till och från dragfordonet (endast kategorierna CE, C1E, DE, D1E). När manövern påbörjas skall dragfordonet och släpvagnen stå sida vid sida (dvs. inte i ett led).
- 8.2.2 Backa med samtidig svängning på ett sätt som medlemsstaterna själva får fastställa.
- 8.2.3 Parkera säkert vid lastning och lossning på lastramp/brygga eller liknande installation (endast kategorierna C, CE, C1, C1E).
- 8.2.4 Parkera så att passagerare säkert kan kliva av och på bussen (endast kategorierna D, DE, D1, D1E).
- 8.3 *Trafikbeteende*
- Föraren skall i normala trafiksituationer och med beaktande av nödvändiga försiktighetsmått kunna genomföra följande manövrer på ett säkert sätt:
- 8.3.1 Köra iväg efter en parkering eller ett stillastående i trafiken, köra ut från en utfart.
- 8.3.2 Köra på rak väg. Passera mötande fordon, även i trånga passager.
- 8.3.3 Köra i kurvor.
- 8.3.4 Närma sig och passera plankorsningar och vägkorsningar.
- 8.3.5 Svänga till höger och vänster samt byta fil.
- 8.3.6 Köra på och av motorvägar eller liknande (i tillämpliga fall) från en påfart respektive avfart.
- 8.3.7 Köra om andra trafikanter (om möjligt), passera hinder, exempelvis parkerade bilar, bli omkörd av andra trafikanter (i tillämpliga fall).

8.3.8 Passera särskilda trafikmiljöer (i tillämpliga fall), dvs. rondeller, järnvägs korsningar, hållplatser för spårvagn och bussar, övergångsställen samt köra uppför och nedför långa backar.

8.3.9 Iakttäta nödvändig försiktighet vid avstigning.

9. Bedömning av körprovet

9.1 För var och en av de körsituationer som nämns ovan skall bedömningen återspegla hur obesvärat den sökande använder fordonets regler och vilken förmåga han visar att köra helt säkert i trafiken. Hela provet skall ge förarprovaren ett intryck av säkerhet. Körfel eller farligt beteende som innebär en risk för provfordonet, dess passagerare eller andra trafikanter skall, oavsett om förarprovaren eller ledsagaren behöver ingripa eller inte, leda till att den sökande underkänns. Förarprovaren skall dock ha rätt att avgöra om körprovet skall fullföljas eller inte.

Förarprovare vid förarprov skall ha den utbildning som är nödvändig för att korrekt kunna bedöma sökandens förmåga att köra säkert. För att säkerställa en korrekt och konsekvent bedömning av fel i enlighet med de normer som fastställs i denna bilaga skall förarprovarens arbete granskas och övervakas av ett organ som godkänts av medlemstaten.

9.2 Under förarprovet skall förarprovaren särskilt fästa avseende vid huruvida den sökande kör defensivt och tar hänsyn till övriga trafikanter. Detta torde återspegla den generella körstilen, vilket förarprovaren bör ta hänsyn till i sin allmänna bedömning av den sökande. I bedömningen ingår anpassad och tydlig (säker) körning, med hänsyn till väg- och väderleksförhållanden, annan trafik, andra vägtrafikanter (särskilt de mer utsatta) och framförhållning.

9.3 Förarprovaren skall dessutom göra en bedömning av om den sökande

9.3.1 behärskar fordonet i fråga om korrekt användning av säkerhetsbälten, backspeglar, nackskydd, säten, lysen och annan utrustning; använder koppling, växellåda, gas, bromssystem (även det tredje bromssystemet i tillämpliga fall) och styrsystem på rätt sätt; kontrollerar fordonet under olika förhållanden och olika hastigheter; håller fordonet stabilt på vägen; känner till fordonets vikt och dimensioner, lastvikt och lasttyp (endast kategorierna BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E); ser till passagerarnas bekvämlighet (endast kategorierna D, DE, D1, D1E) (långsam acceleration, mjuk körning och inga håftiga inbromsningar),

9.3.2 kör ekonomiskt och miljövänligt, med hänsyn till varvtal, växling, bromsning och acceleration (endast kategorierna BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E),

9.3.3 har överblick över situationen både i fordonets omedelbara närhet och på medellångt och långt avstånd; använder speglarna på rätt sätt,

9.3.4 utnyttjar sin företrädesrätt i olika typer av vägkorsningar, lämnar företräde i andra situationer (exempelvis vid byte av körriktning och fil och vid särskilda manövrer),

9.3.5 placerar sig på vägen, i filer, rondeller och kurvor på ett sätt som är lämpligt för den typen av fordon samt om den sökande har framförhållning,

9.3.6 håller lämpligt avstånd till fordon framför och vid sidan av det egna fordonet samt till andra vägtrafikanter,

9.3.7 inte överskrider högsta tillåtna hastigheten, anpassar hastigheten till väderleks- och trafikförhållanden och i tillämpliga fall till nationella hastighetsbegränsningar, kör i en sådan hastighet att det är möjligt att stanna inom ett synligt och fritt vägvagnsnitt, anpassar hastigheten till den genomsnittshastighet som samma typ av vägtrafikanter håller,

9.3.8 tolkar trafikljus rätt, följer trafikpolisens anvisningar, tolkar vägmärken (förbud eller påbud) och vägmarkeringar rätt, handlar korrekt vid trafikljus och vägmarkeringar,

9.3.9 i förekommande fall ger tecken på rätt sätt och vid lämplig tidpunkt, använder körriktningssvisare på rätt sätt, tar vederbörlig hänsyn till samtliga tecken från andra vägtrafikanter,

9.3.10 saktar in i tid, bromsar och stannar beroende på omständigheterna, har framförhållning, använder de olika bromssystemen (endast för kategorierna C, CE, D, DE), använder andra hastighetsreglerande system än bromsarna (endast för kategorierna C, CE, D och DE).

10. **Provets längd**

Körprovets tidslängd och den tillryggalagda sträckan skall vara tillräckliga för att bedöma den förmåga och det beteende som fastställts i punkt B i den här bilagan. Körtiden under provet får inte i något fall vara kortare än 25 minuter för kategori A, A1, A2, B, B1 och BE och inte kortare än 45 minuter för övriga kategorier. Detta innebär inte mottagande av den sökande, förberedelse och teknisk kontroll av fordonet med hänsyn till trafiksäkerheten, särskilda manövrer eller tillkännagivandet av resultatet av förarprovet.

11. **Platsen för provet**

Den del av provet som syftar till att bedöma den sökandes förmåga att genomföra de särskilda manövrerna får utföras på en särskild testbana. Den del av provet som gäller trafikbeteendet bör om möjligt äga rum på landsvägar, motortrafikleder, motorvägar (eller liknande) och olika typer av stadsgator (bostadsområden, områden med 30 km/h och 50 km/h, genomfartsvägar), vilka bör visa prov på de olika svårigheter som förare kan utsättas för. Det är också önskvärt att provet äger rum under förhållanden med varierande trafiktäthet. Körtiden på vägen bör utnyttjas optimalt för att bedöma den sökandes körning i alla de olika trafikmiljöer som kan bli aktuella, särskilt med hänsyn till övergången mellan sådana miljöer.

II. KUNSKAPER, FÖRMÅGA OCH BETEENDE SOM KRÄVS FÖR ATT FÅ FRAMFÖRA MOTORDRIVNA FORDON

Förare av alla motordrivna fordon måste ha de kunskaper, den förmåga och det beteende som anges i punkterna 1-9 för att kunna

- upptäcka trafikfaror och bedöma deras allvar,
- ha sådan kontroll över sitt fordon att de inte skapar farliga situationer samt reagera på lämpligt sätt om sådana situationer skulle uppstå,
- följa vägtrafikbestämmelser, särskilt dem som är avsedda att förebygga trafikolyckor och bibehålla trafikrytmen,
- upptäcka allvarliga tekniska fel på sitt fordon, särskilt sådana som utgör en säkerhetsrisk, och låta åtgärda dem på lämpligt sätt,
- ta hänsyn till samtliga faktorer som påverkar körförmågan (exempelvis alkohol, trötthet, dålig syn etc.) för att kunna köra säkert,
- värna om samtliga trafikanters säkerhet, särskilt de svagaste och mest utsatta, genom att visa tillbörlig hänsyn mot andra.

Medlemsstaterna får vidta lämpliga åtgärder för att se till att förare som inte längre har de kunskaper, den förmåga och det beteende som anges i punkterna 1-9 ovan kan öva upp dessa kunskaper och den förmågan så att de även i fortsättningen kan framföra ett motorfordon.

BILAGA III

MINIMIKRAV I FRÅGA OM FYSISK OCH PSYKISK LÄMPLIGHET ATT FÖRA MOTORDRIVNA FORDON

DEFINITIONER

1. I denna bilaga indelas förarna i två grupper:
 - 1.1 Grupp 1:
Förare av fordon i kategori A, A1, A2 AM, B, B1 och BE.
 - 1.2 Grupp 2:
Förare av fordon i kategori C, CE, C1, C1E, D, DE D1 och D1E.
- 1.3 I nationell lagstiftning får föreskrivas att bestämmelserna i denna bilaga för förare i grupp 2 skall gälla för förare av fordon i kategori B som använder sitt körkort i yrkesmässig verksamhet (taxibilar, ambulanser etc.).
2. På motsvarande sätt placeras den som ansöker om körkort för första gången eller om förnyat körkort i den grupp han kommer att tillhöra när körkortet har utfärdats eller förnyats.

LÄKARUNDERSÖKNINGAR

3. Grupp 1:

Sökande är skyldiga att genomgå läkarundersökning om det i samband med de obligatoriska formaliteterna eller under de prover som skall avläggas för att erhålla körkort framkommer att de har ett eller flera av de medicinska problem som nämns i denna bilaga.
4. Grupp 2:

Sökande skall genomgå läkarundersökning innan körkort utfärdas första gången, och därefter skall förare kontrolleras i enlighet med det nationella system som gäller i bosättningsmedlemsstaten varje gång körkortet förnyas
5. Medlemsstaterna får fastställa strängare krav för utfärdande eller förnyelse av körkort än de som fastställs i denna bilaga.

SYN

6. Alla som ansöker om körkort skall genomgå en lämplig undersökning som syftar till att kontrollera att de har tillräckligt god syn för att föra motordrivna fordon. Om det finns anledning att tvivla på att den sökandes syn är tillräckligt god, skall han undersökas av en behörig läkare. Vid denna undersökning skall särskild uppmärksamhet ägnas synskärpan, synfältet, synförmågan i halvmörker och tilltagande ögonsjukdomar.

Vid tillämpningen av denna bilaga skall intraokulära linser inte anses vara korrigerande linser.

Grupp 1:

- 6.1 Den som ansöker om körkort eller förnyelse av körkort skall, om nödvändigt med korrigerande linser, ha en binokulär synskärpa av minst 0,5 för båda ögonen tillsammans. Körkort får inte utfärdas eller förnyas om det under läkarundersökningen framkommer att det horisontella synfältet är mindre än 120°, dock med undantag för särfall för vilka det får ges dispens om det finns stöd av ett gynnsamt läkarutlåtande och ett praktiskt prov med positivt resultat, eller att den sökande lider av någon annan ögonsjukdom som skulle kunna äventyra trafiksäkerheten. Om en tilltagande ögonsjukdom upptäcks eller fastställs får körkort utfärdas eller förnyas på villkor att sökanden regelbundet skall undersökas av en behörig läkare.
- 6.2 Den som ansöker om körkort eller om förnyelse av körkort och är helt blind på ett öga eller endast använder det ena ögat (exempelvis på grund av dubbelseende) skall ha en synskärpa av minst 0,6, om nödvändigt med korrigerande linser. Den behöriga läkaren skall intyga att sökanden har haft denna monokulära syn tillräckligt länge för att ha vant sig vid den och att synfältet för det öga som används är normalt.

Grupp 2:

- 6.3 Den som ansöker om körkort eller om förnyelse av körkort skall ha en synskärpa, om nödvändigt med korrigerande linser, av minst 0,8 på det bästa ögat och minst 0,5 på det sämsta ögat. Om korrigerande linser används för att uppnå synskärpevärdena 0,8 och 0,5 skall den okorrigerade skärpan på varje öga vara minst 0,05. I annat fall skall minimiskärpan (0,8 och 0,5) uppnås genom korrigerig med glasögon som har en styrka på högst plus eller minus åtta dioptrier eller med hjälp av kontaktlinser (okorrigerad syn = 0,05). Korrektionen skall tolereras väl. Körkort får inte utfärdas eller förnyas till den som saknar normalt binokulärt synfält eller lider av dubbelseende.

HÖRSEL

7. Körkort får utfärdas eller förnyas för förare i grupp 2 efter yttrande av behöriga läkare. Vid läkarundersökningen skall särskild hänsyn tas till kompensationsmöjligheterna.

RÖRELSEHINDRADE PERSONER

8. Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som lider av en motorisk sjukdom eller missbildning som gör det farligt att föra ett motordrivet fordon.

Grupp 1:

- 8.1 Till sökande och förare med fysiska funktionshinder får körkort med särskilda villkor utfärdas med stöd av ett utlåtande från en behörig läkare. Utlåtandet skall grunda sig på en medicinsk bedömning av den aktuella sjukdomen eller missbildningen och om nödvändigt på ett praktiskt prov. Det skall också ange på vilket sätt fordonet skall anpassas, samt om föraren behöver använda en ortopedisk protes. Vid körprovet skall dock den sökande kunna visa att det inte innebär någon fara att föra fordonet med en sådan anordning.

- 8.2 Körkort får utfärdas eller förnyas för sökande med en tilltagande sjukdom på villkor att den funktionshindrade personen regelbundet genomgår undersökning för att kontrollera att personen i fråga fortfarande kan köra fordonet helt säkert.

Om funktionshindret är stabilt, får körkort utfärdas eller förnyas utan att den sökande måste genomgå regelbundna läkarundersökningar.

Grupp 2:

- 8.3 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

HJÄRT- OCH KÄRLSUKDOMAR

9. Varje sjukdom som kan utsätta den som ansöker om körkort för första gången eller om förnyelse av körkort för plötslig svikt i hjärta och blodomlopp, vilken medför en plötslig störning av hjärnfunktionerna, innebär en fara för trafiksäkerheten.

Grupp 1:

- 9.1 Körkort får inte utfärdas eller förnyas för den som lider av allvarliga störningar i hjärtrytmen.
- 9.2 Körkort får utfärdas eller förnyas för sökanden eller förare som använder pacemaker om det finns stöd för detta i ett läkarutlåtande och på villkor att personen genomgår regelbundna hälsokontroller.
- 9.3 För sökande eller förare som lider av onormalt blodtryck skall ansökan om utfärdande eller förnyelse av körkort bedömas utifrån undersökningens övriga resultat, eventuella besläktade komplikationer och den fara som de kan utgöra för trafiksäkerheten.
- 9.4 Körkort skall normalt inte utfärdas eller förnyas för sökanden eller förare som i vilotillstånd eller vid sinnesrörelse lider av angina pectoris. För den som har haft hjärtinfarkt får körkort endast utfärdas eller förnyas med stöd av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum.

Grupp 2:

- 9.5 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

DIABETES

10. För att körkort skall utfärdas eller förnyas för sökanden eller förare som lider av diabetes krävs stöd i ett läkarutlåtande och regelbundna hälsokontroller, anpassade till det enskilda fallet.

Grupp 2:

- 10.1 För sökande eller förare i denna grupp som lider av diabetes och behöver insulinbehandling får körkort endast utfärdas eller förnyas i undantagsfall, och då endast om detta kan motiveras med stöd av ett läkarutlåtande samt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum.

NEUROLOGISKA SJUKDOMAR

11. Om en sökande eller förare lider av en allvarlig neurologisk sjukdom får körkort endast utfärdas eller förnyas om ansökan stöds av ett läkarutlåtande.

Neurologiska störningar som har samband med sjukdomar eller kirurgiska ingrepp som påverkar det centrala eller perifera nervsystemet och tar sig uttryck i sensoriska eller motoriska brister samt påverkar balansen och koordinationen skall sålunda beaktas i förhållande till deras funktionsmässiga verkningar och risken för att de skall förvärras. I sådana fall får utfärdandet eller förnyelsen av körkortet göras till föremål för regelbunden omprövning, om det finns risk för försämring.

12. Epileptiska anfall eller andra plötsliga störningar av medvetandetillståndet utgör en allvarlig fara för trafiksäkerheten om de drabbar en person som för ett motordrivet fordon.

Grupp 1:

- 12.1 Körkort får utfärdas eller förnyas med stöd av en undersökning som genomförts av en behörig läkare och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs. Läkaren skall bedöma hur allvarlig epilepsin eller medvetandestörningen är, dess kliniska form och sjukdomsförloppet (till exempel inget anfall de senaste två åren), behandling som getts och dess resultat.

Grupp 2:

- 12.2 Körkort skall inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som har eller kan få epileptiska anfall eller andra plötsliga störningar av medvetandetillståndet.

MENTALA STÖRNINGAR

Grupp 1:

- 13.1 Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som

— lider av allvarliga mentala störningar som är medfödda eller beror på sjukdom, skada eller neurokirurgiska ingrepp,

— har ett allvarligt förståndshandikapp.

— har allvarliga beteendestörningar som beror på åldrande, eller störningar av personligheten som leder till allvarligt försämrat omdöme, beteende eller försämrad anpassningsförmåga,

om inte ansökan stöds av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum.

Grupp 2:

- 13.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

ALKOHOL

14. Alkoholkonsumtion är en stor fara för trafiksäkerheten. Med tanke på problemets omfattning är det mycket viktigt att läkarna visar stor uppmärksamhet.

Grupp 1:

- 14.1 Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av alkohol eller inte är i stånd att avstå från att föra fordon i alkoholpåverkat tillstånd.

För sökande eller förare som tidigare har varit beroende av alkohol får körkort utfärdas eller förnyas efter en intygad avhållsamhetsperiod, om detta stöds av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

Grupp 2:

- 14.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

NARKOTIKA OCH LÄKEMEDEL

15. Missbruk

Oavsett vilken behörighet ansökan gäller skall körkort inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av eller, utan att vara beroende, regelbundet missbrukar psykofarmaka.

Regelbundet bruk

Grupp 1:

- 15.1 Körkort skall inte utfärdas eller förnyas om sökande eller förare regelbundet och i sådana mängder som kan påverka körningen negativt använder psykofarmaka som kan försämma förmågan att köra säkert. Detta gäller för alla andra läkemedel eller kombinationer av läkemedel som påverkar körförmågan.

Grupp 2:

- 15.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

NJURSJKDOMAR

Grupp 1:

- 16.1 Med stöd av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs får körkort utfärdas eller förnyas till sökande eller förare, som lider av allvarlig njurinsufficiens.

Grupp 2:

- 16.2 Körkort får varken utfärdas eller förnyas om sökande eller förare lider av allvarlig, irreversibel njurinsufficiens, dock med undantag för särfall som har stöd i ett läkarutlåtande och då på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

Grupp 1:

- 17.1 Med stöd av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum, får körkort utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som har genomgått en organtransplantation eller en implantation av ett konstgjort organ som påverkar körförmågan.

Grupp 2:

- 17.2 Den behörige läkaren skall beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att föra fordon som ingår i denna grupp.

18. Om sökande eller förare lider av en sjukdom som kan nedsätta eller medföra nedsättning av förmågan att köra säkert, men som inte nämns i föregående punkt, gäller som en generell regel att körkort endast skall utfärdas med stöd av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

BILAGA IV

MINIMIKRAV PÅ PERSONER SOM FUNGERAR SOM PRÖVARE VID KÖRPROV

1. **Kompetens som krävs av förarprövare**
 - 1.1 En person som är behörig att göra praktiska bedömningar i ett fordon av en sökandes körprestation skall ha kunskaper, färdigheter och insikter rörande de teman som förtecknas i punkterna 1.2-1.6.
 - 1.2 Förarprovarens kompetens skall vara relevant för bedömningen av en sökandes prestation i den körkortskategori som körprovet gäller.
 - 1.3 Kunskaper och insikter om körförmåga och bedömning:
 - teori om trafikbeteende,
 - riskmedvetande och undvikande av olyckor,
 - den kursplan som bedömningskriterierna bygger på,
 - körprovskraven,
 - relevant väg- och trafiklagstiftning, inbegripet relevant EU-lagstiftning och nationell lagstiftning samt förklarande riktlinjer,
 - bedömningsteori och bedömningsteknik,
 - defensiv körning.
 - 1.4 Bedömningsförmåga
 - Förmåga att korrekt iakttä samt övervaka och utvärdera sökandens totala prestation, särskilt:
 - korrekt och övergripande uppfattning av farliga situationer,
 - korrekt fastställande av orsaken till och den sannolika följden av sådana situationer,
 - utveckling av kompetens och förmåga att inse misstag,
 - enhetlighet och konsekvens i omdömet,
 - snabbt tillgodogöra sig information och dra ut de viktigaste punkterna,
 - framförhållning, identifierande av potentiella problem och utarbetande av strategier för att hantera dem,
 - tillhandahållande av snabb och konstruktiv återkoppling.
 - 1.5 Personlig körförmåga:
 - En person med tillstånd att förrätta körprov för en viss kategori av körkort skall med genomgående hög standard kunna framföra den typen av motorfordon.
 - 1.6 Kvaliteten på tjänsterna:
 - Fastställa och meddela vad den sökande kan förvänta sig under provet.
 - Kommunicera tydligt och välja ett innehåll, en stil och ett språk som lämpar sig för åhörarna och sammanhanget samt besvara sökandenas frågor,
 - Ge tydlig återkoppling om provresultatet.
 - Behandla sökande med respekt och utan diskriminering.
 - 1.7 Kunskaper om fordonsteknik och fysik
 - Kunskaper om fordonsteknik, exempelvis styrordningar, däck, bromsar, belysning, särskilt för motorcyklar och tunga fordon.
 - Säkerhet i samband med lastning.
 - kunskap om fordonsfysik, exempelvis fart, friktion, dynamik, energi.
 - 1.8 Ett bränsleeffektivt och miljövänligt körsätt.

2. **Allmänna krav**

2.1 Förarprövare för kategori B skall

- a) ha haft B-körkort i minst 3 år,
- b) ha fyllt minst 23 år,
- c) ha skaffat den grundläggande kompetens som anges i punkt 3 i denna bilaga och därefter ha deltagit i de arrangemang för kvalitetssäkring och fortbildning som avses i punkt 4 i denna bilaga,
- d) skall ha genomgått en yrkesutbildning som innebär åtminstone fullföljande av nivå 3 enligt rådets beslut 85/368/EEG av den 16 juli 1985 om jämförbarhet av yrkesutbildningsmeriter mellan medlemsstaterna inom EG (¹),
- e) får inte samtidigt vara yrkesverksam som trafiklärare vid en trafikskola.

2.2 Förarprövare för de andra kategorierna

- a) skall ha körkort i den berörda kategorin eller ha motsvarande kunskap genom adekvata yrkeskvalifikationer,
- b) skall ha skaffat den grundläggande kompetens som anges i punkt 3 i bilagan och därefter ha deltagit i den kvalitetssäkring och den fortbildning som avses i punkt 4 i denna bilaga,
- c) skall ha varit kvalificerad förarprövare för kategori B under minst tre år; undantag får göras från kravet på denna tidslängd om förarprövaren kan styrka
 - minst fem års körvana för den berörda kategorin eller
 - en körförmåga som enligt teoretisk och praktisk bedömning är av högre standard än vad som krävs för att få körkort, vilket gör det kravet överflödigt,
- d) skall ha genomgått en yrkesutbildning som innebär åtminstone fullföljande av nivå 3 enligt beslut 85/368/EEG,
- e) får inte samtidigt vara yrkesverksam som trafiklärare vid en trafikskola,

2.3 *Likvärdighet*

2.3.1 Medlemsstaterna får ge en prövare tillstånd att förrätta förarprov för kategorierna AM, A1, A2 och A när denne har skaffat sig den grundläggande kompetens som stadgas i punkt 3 för en av dessa kategorier.

2.3.2 Medlemsstaterna får ge en prövare tillstånd att förrätta förarprov för kategorierna C1, C, D1 och D när denne har skaffat sig den grundläggande kompetens som stadgas i punkt 3 för en av dessa kategorier.

2.3.3 Medlemsstaterna får ge en prövare tillstånd att förrätta förarprov för kategorierna BE, C1E, CE, D1E och DE när denne har skaffat sig den grundläggande kompetens som stadgas i punkt 3 för en av dessa kategorier.

3. **Grundläggande kompetens**

3.1 *Grundläggande utbildning*

3.1.1 Innan någon får ges tillstånd att förrätta förarprov skall denne med framgång genomgå ett sådant utbildningsprogram som medlemsstaten fastställer för att få den kompetens som anges i punkt 1.

3.1.2 Medlemsstaterna skall fastställa huruvida innehållet i ett visst utbildningsprogram skall gälla tillstånd att förrätta förarprov för en körkortskategori eller för mer än en kategori.

(¹) EGT L 199, 31.7.1985, s. 56.

3.2 *Examina*

- 3.2.1 Innan någon får ges tillstånd att förrätta förarprov skall denne uppvisa en tillfredsställande nivå på kunskaper, insikt, färdigheter och lämplighet beträffande de frågor som anges i punkt 1.
- 3.2.2 Medlemsstaterna skall ha ett examensförfarande som på ett pedagogiskt lämpligt sätt bedömer kompetensen hos den person som definieras i punkt 1, särskilt i punkt 1.4. Examen skall omfatta såväl en teoretisk som en praktisk del. I förekommande fall får datorbaserad bedömning användas. Detaljerade bestämmelser om art och längd på de olika proven och bedömningarna i examen skall medlemsstaterna själva fastställa.
- 3.2.3 Medlemsstaterna skall fastställa huruvida innehållet i en viss examination skall leda till behörighet att förrätta förarprov för en körkortskategori eller mer än en kategori.

4. **Kvalitetssäkring och fortbildning**

4.1 *Kvalitetssäkring*

- 4.1.1 Medlemsstaterna skall ha system för kvalitetssäkring för att sörja för att förarprovernas standard upprätthålls.
- 4.1.2 Systemen för kvalitetssäkring bör omfatta övervakning av provarna i arbetet, deras fortbildning och nya ackreditering, deras fortlöpande yrkesmässiga utveckling samt periodisk översyn av resultaten av de förarprov de har förrättat.
- 4.1.3 Medlemsstaterna skall se till att alla provare blir föremål för årlig övervakning med hjälp av de arrangemang för kvalitetssäkring som förtecknas i punkt 4.1.2. Dessutom skall medlemsstaterna föreskriva att varje förarprovare en gång vart femte år skall iaktas när han förrättar prov, under minst en halv dag, så att det är möjligt att iaktta flera prov. När problem kan konstateras bör korrigeringsåtgärder vidtas. Den person som sköter övervakningen skall vara förordnad av medlemsstaten för detta.
- 4.1.4 Medlemsstaterna får föreskriva att, när en provare har tillstånd att förrätta förarprov i mer än en kategori, uppfyllande av kravet på övervakning vid prov för en av dessa kategorier skall innebära att kravet har uppfyllts för mer än en kategori.
- 4.1.5 För att säkerställa en korrekt och konsekvent bedömning, skall förarprovarens arbete granskas och övervakas av ett organ som godkänts av medlemsstaten.

4.2 *Fortbildning*

- 4.2.1 Medlemsstaterna skall föreskriva att förarprovare för att behålla sitt tillstånd, oberoende av vilka kategorier tillståndet gäller, skall genomgå
- regelbunden fortbildning på sammanlagt minst fyra dagar per tvåårsperiod för att
 - bevara och uppdatera de nödvändiga kunskaperna och den nödvändiga provärfärdigheten,
 - utveckla ny kompetens som blivit nödvändig för utövande av yrket,
 - se till att provare fortsätter att förrätta prov enligt rättvisa och enhetliga normer,
 - minimifortbildning på minst fem dagar under varje femårsperiod,
 - utveckla och bibehålla den nödvändiga praktiska körfärdigheten.
- 4.2.2 Medlemsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder för att garantera att särskild utbildning omedelbart ges sådana provare vars arbete enligt det befintliga kvalitetssystemet har befunnits ha allvarliga brister.
- 4.2.3 Fortbildningen kan ges i form av instruktioner, klassrumsutbildning, konventionell utbildning eller e-utbildning och får ske individuellt eller i grupp. Den kan innefatta ny ackreditering på de villkor som medlemsstaterna anser lämpliga.

- 4.2.4 Medlemsstaterna får föreskriva att, när en prövare har tillstånd att förrätta förarprov i mer än en kategori, uppfyllande av kravet på övervakning vid prov för en av dessa kategorier skall innebära att kravet har uppfyllts för mer än en kategori, förutsatt att det villkor som anges i punkt 4.2.5 är uppfyllt.
- 4.2.5 När en prövare under en tjugofyramånadersperiod inte har förrättat prov för en viss kategori skall denne på lämpligt sätt bedömas på nytt innan han tillåts förrätta förarprov i den kategorin. Den nya bedömningen kan genomföras som ett av kraven i punkt 4.2.1.
5. **Förvärvade rättigheter**
- 5.1. Medlemsstaterna får tillåta personer som fått tillstånd att förrätta förarprov omedelbart före dessa bestämmelsers ikraftträdande att fortsätta att förrätta förarprov trots att de inte har fått tillstånd i enlighet med de allmänna villkoren i punkt 2 eller den grundläggande utbildning för att erhålla kompetens som anges i punkt 3.
- 5.2. Dessa prövare skall trots detta bli föremål för regelbunden övervakning och arrangemang för kvalitetssäkring enligt i punkt 4.
-

BILAGA V

**MINIMIKRAV PÅ UTBILDNING AV FÖRARE OCH FÖRARPROV FÖR KOMBINATIONER ENLIGT
ARTIKEL 4.4 B ANDRA STYCKET**

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att
 - godkänna och övervaka utbildning enligt artikel 7.1 d, eller
 - anordna körprov enligt artikel 7.1 d.
- 2.1 Förarutbildningens längd
 - minst 7 timmar.
3. Förarutbildningens innehåll

Förarutbildningen skall omfatta de kunskaper, den förmåga och det beteende som beskrivs i punkterna 2 och 7 i bilaga II. Särskild omsorg skall ägnas följande:

 - Fordons rörelsedynamik, säkerhetskriterier, dragfordon och släpvagn (kopplingsmekanism), riktig lastning och säkerhetsdon.

En praktisk del av utbildningen skall omfatta följande övningar: Acceleration, fartminskning, backning, bromsning, stoppsträcka, körfältsbyte, bromsning/väjning, släpvnens svängrörelser, på- och avkoppling av en släpvagn på ett motorfordon, parkering.

 - Varje utbildningsdeltagare skall genomföra den praktiska delen och visa sin förmåga och sitt beteende på allmän väg.
 - De fordonskombinationer som används för utbildningen skall omfattas av den körkortskategori som deltagarnas ansökningar avser.
4. Körprovets längd och innehåll

Provets längd och den tillryggalagda sträckan måste vara tillräckligt för bedömning av förmåga och beteende enligt punkt 3.

BILAGA VI

**MINIMIKRAV PÅ UTBILDNING AV FÖRARE OCH FÖRARPROV FÖR MOTORCYKLAR I KATEGORI A
(STEGVIS TILLTRÅDE)**

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att
 - godkänna och övervaka utbildning enligt artikel 7.1 c, eller
 - anordna körprov enligt artikel 7.1 c.
 - 2.1 Förarutbildningens längd
 - minst 7 timmar.
 3. Förarutbildningens innehåll
 - Förarutbildningen skall omfatta de kunskaper, den förmåga och det beteende som beskrivs i punkt 6 i bilaga II.
 - Varje utbildningsdeltagare skall genomföra de praktiska delarna av utbildningen och visa sin förmåga och sitt beteende på allmän väg.
 - De motorcyklar som används för utbildningen skall omfattas av den körkortskategori som deltagarnas ansökningar avser.
 4. Körprovets längd och innehåll
- Provet längd och den tillryggalagda sträckan måste vara tillräckligt för bedömning av förmåga och beteende enligt punkt 3 i denna bilaga.
-

BILAGA VII

Del A

UPPHÄVT DIREKTIV OCH ÄNDRINGAR AV DET I KRONOLOGISK ORDNING

(enligt artikel 17)

Rådets direktiv 91/439/EEG (*)	(EGT L 237, 24.8.1991, s. 1)
Rådets direktiv 94/72/EG	(EGT L 337, 24.12.1994, s. 86)
Rådets direktiv 96/47/EG	(EGT L 235, 17.9.1996, s. 1)
Rådets direktiv 97/26/EG	(EGT L 150, 7.6.1997, s. 41)
Kommissionens direktiv 2000/56/EG	(EGT L 237, 21.9.2000, s. 45)
Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG, endast artikel 10.2	(EUT L 226, 10.9.2003, s. 4)
Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1882/2003, endast bilaga II, punkt 24	(EUT L 284, 31.10.2004, s. 1)

(*) Direktiv 91/439/EEG ändrades även genom följande rättsakt som inte har upphävts: 1994 års anslutningsakt.

Del B

TIDSFRISTER FÖR INFÖRLIVANDE MED NATIONELL LAGSTIFTNING OCH TILLÄMPNING

(enligt artikel 17)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande	Datum för tillämpning
Direktiv 91/439/EEG	1 juli 1994	1 juli 1996
Direktiv 94/72/EG	-	1 januari 1995
Beslut 96/427/EG	-	16 juli 1996
Direktiv 96/47/EG	1 juli 1996	1 juli 1996
Direktiv 97/26/EG	1 januari 1998	1 januari 1998
Direktiv 2000/56/EG	30 september 2003	30 september 2003, 30 september 2008 (bilaga II, punkt 6.2.5) och 30 september 2013 (bilaga II, punkt 5.2)
Direktiv 2003/59/EG	10 september 2006	10 september 2008 (passagerartransport) och 10 september 2009 (godstransport)

BILAGA VIII

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 91/439/EG	Föreliggande direktiv
Artikel 1.1, första meningen	Artikel 1.1 första meningen
Artikel 1.1, andra meningen	-
-	Artikel 1.2
Artikel 1.2	Artikel 2.1
—	Artikel 2.2
Artikel 1.3	-
Artikel 2.1	Artikel 1.1 andra meningen
Artikel 2.2	Artikel 3.1
	Artikel 3.2
	Artikel 3.3
Artikel 2.3	-
Artikel 2.4	-
Artikel 3.1 första stycket inledningsfrasen	Artikel 4.1 första meningen
-	Artikel 4.2 första strecksatsen
-	Artikel 4.2 tredje strecksatsen
Artikel 3.1 första stycket första strecksatsen	Artikel 4.3 första strecksatsen
Artikel 3.1 första stycket andra strecksatsen	Artikel 4.4 b första stycket
Artikel 3.1 första stycket tredje strecksatsen	Artikel 4.4 b andra stycket
Artikel 3.1 första stycket fjärde strecksatsen	Artikel 4.4 c
Artikel 3.1 första stycket femte strecksatsen	Artikel 4.4 f
Artikel 3.1 första stycket sjätte strecksatsen	Artikel 4.4 g
Artikel 3.1 första stycket sjunde strecksatsen	Artikel 4.4 j
Artikel 3.1 första stycket åttonde strecksatsen	Artikel 4.4 k
Artikel 3.2 första stycket inledningsfrasen	-
Artikel 3.2 första stycket första strecksatsen	Artikel 4.3 a
Artikel 3.2 första stycket andra strecksatsen	Artikel 4.4 a
Artikel 3.2 första stycket tredje strecksatsen	Artikel 4.4 d
Artikel 3.2 första stycket fjärde strecksatsen	Artikel 4.4 e
Artikel 3.2 första stycket femte strecksatsen	Artikel 4.4 h
Artikel 3.2 första stycket sjätte strecksatsen, inledningsfrasen	Artikel 4.4 i
Artikel 3.2 första stycket sjätte strecksatsen första understrecksatsen	-
Artikel 3.2 första stycket sjätte strecksatsen andra understrecksatsen	-

Direktiv 91/439/EG	Föreliggande direktiv
Artikel 3.3, inledningsfrasen	–
Artikel 3.3 första strecksatsen	Artikel 4.1 tredje meningen
Artikel 3.3 andra strecksatsen första stycket	Artikel 4.3 andra strecksatsen
Artikel 3.3 andra strecksatsen andra stycket	–
Artikel 3.3 tredje strecksatsen	Artikel 4.3 första strecksatsen
Artikel 3.3 fjärde strecksatsen	Artikel 4.4 första strecksatsen
Artikel 3.3 femte strecksatsen	Artikel 4.4 andra strecksatsen
–	Artikel 4.3
Artikel 3.4	–
Artikel 3.5	–
Artikel 3.6	Artikel 4.5 första meningen
—	Artikel 4.5 andra meningen
Artikel 4	Artikel 5
Artikel 5.1	Artikel 6.1
Artikel 5.1 a	Artikel 6.1 a
Artikel 5.1 b	Artikel 6.1 b
Artikel 5.2, inledningsfrasen	Artikel 6.2, inledningsfrasen
Artikel 5.2 a	Artikel 6.2 a
Artikel 5.2 b	Artikel 6.2 b
–	Artikel 6.2 c
–	Artikel 6.2 d
–	Artikel 6.2 e
–	Artikel 6.2 f
Artikel 5.3	–
Artikel 5.4	Artikel 6.4
Artikel 6.1, inledningsfrasen	Artikel 4.1, andra meningen
Artikel 6.1 a första strecksatsen	Artikel 4.3 a tredje strecksatsen
Artikel 6.1 a andra strecksatsen	Artikel 4.4 a andra strecksatsen
Artikel 6.1 b första strecksatsen	Artikel 4.3 b andra strecksatsen
	Artikel 4.3 c andra strecksatsen
Artikel 6.1 b andra strecksatsen, alternativ 1	Artikel 4.4 b femte stycket
Artikel 6.1 b andra strecksatsen, alternativ 2	Artikel 4.4 c andra strecksatsen
Artikel 6.1 b tredje strecksatsen, alternativ 1 och 2	Artikel 4.4 g andra strecksatsen
Artikel 6.1 b tredje strecksatsen, alternativ 3 och 4	Artikel 4.4 e tredje strecksatsen
Artikel 6.1 c första strecksatsen, alternativ 1 och 2	Artikel 4.4 k andra strecksatsen
Artikel 6.1 c första strecksatsen, alternativ 3 och 4	Artikel 4.4 i andra strecksatsen
Artikel 6.2	Artikel 4.6 första stycket
–	Artikel 4.6 andra stycket
Artikel 6.3	Artikel 4.6 tredje och fjärde stycket

Direktiv 91/439/EG	Föreliggande direktiv
Artikel 7.1, inledningsfrasen	Artikel 7.1, inledningsfrasen
Artikel 7.1 a	Artikel 7.1 a
-	Artikel 7.1 b
-	Artikel 7.1 c
-	Artikel 7.1 d
Artikel 7.1 b	Artikel 7.1 e
Artikel 7.2	-
Artikel 7.3	-
-	Artikel 7.2
-	Artikel 7.3
Artikel 7.4	Artikel 7.4
Artikel 7.5	Artikel 7.5 a
-	Artikel 7.5 b
-	Artikel 7.5 c
-	Artikel 7.5 d
Artikel 7a.1	-
Artikel 7a.2	Artikel 8
Artikel 7b	Artikel 9
-	Artikel 10
Artikel 8	Artikel 11
Artikel 9	Artikel 12
Artikel 10	Artikel 13.1
-	Artikel 13.2
Artikel 11	Artikel 14
Artikel 12.1	-
Artikel 12.2	-
Artikel 12.3	Artikel 15
-	Artikel 16
Artikel 13	Artikel 17 första stycket
-	Artikel 17 andra stycket
-	Artikel 18
Artikel 14	Artikel 19
Bilaga I	-
Bilaga Ia	Bilaga I
Bilaga II	Bilaga II
Bilaga III	Bilaga III
-	Bilaga IV
-	Bilaga V
-	Bilaga VI

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om körkortslagen (1998:488)

dels att 3 kap. 14 c § ska upphöra att gälla,

dels att 3 kap. 14 b § och 5 kap. 15 b, 19 och 20 §§ (1998:488) ska ha följande lydelse.

3 kap.

14 b §²

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som efter återkallelse har utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet, om utfärdandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, eller DE, som efter återkallelse har utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen *eller 5 kap. 15 a §, eller som har utfärdats efter villkor om alkoholås enligt 5 kap. 15 b §*, förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet *eller på det körkort som varit förenat med villkor om alkoholås*, om utfärdandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som har utfärdats i en stat inom EES förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på ursprungskörkortet, om utbytet eller ersättandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Vid förnyelse enligt denna paragraf tillämpas 12 § och 14 a § första stycket.

5 kap.

15 b §³

När villkorstiden är slut får ett nytt körkort utan villkor om alkoholås utfärdas efter ansökan, *om sökanden har körkortstillstånd*.

När villkorstiden är slut får ett nytt körkort utan villkor om alkoholås, *utan ytterligare prövning*, utfärdas efter ansökan.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort, i den ursprungliga lydelsen.

² Senaste lydelse 2012:874.

³ Senaste lydelse 2010:1914.

Om det i beslutet om villkor om alkoholås finns krav som ska uppfyllas för utfärdande gäller de kraven i stället för första stycket. Detsamma gäller ett beslut av Transportstyrelsen som fattats efter beslutet om villkor om alkoholås men innan villkorstiden löpt ut.

19 §⁴

En ansökan om beslut om villkor om alkoholås får bifallas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms som lämplig för körkortsinnehav med villkor om alkoholås. Sådan lämplighet förutsätter att sökanden

1. kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken,

2. inte brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64), och

3. uppfyller de *andra* medicinska krav *än krav på frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende* som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

3. uppfyller de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

Som bruk av narkotika enligt första stycket 2 anses inte en behandling där narkotika intas i enlighet med läkares eller någon annan behörig receptutfärdares ordination, under förutsättning att bruket inte innebär någon trafiksäkerhetsrisk.

20 §⁵

Om ett beslut om villkor om alkoholås fattas, ska sökandens rätt att framföra körkortspliktiga fordon under villkorstiden vara begränsad på det sätt som anges i 22 §. Villkorstiden ska vara ett år, om inte annat följer av andra *eller tredje stycket*.

Villkorstiden ska vara två år, om

1. återkallelse skulle ha skett enligt 3 § 1 på grund av brott mot 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, eller

2. återkallelse annars skulle ha skett enligt 3 § 1 och sökanden

a) under de senaste fem åren före det brott som har föranlett återkallelsen har gjort sig skyldig till annat brott mot 4 eller 4 a § lagen om straff för vissa trafikbrott till följd av alkoholförtäring, *eller*

b) *har diagnosen alkoholberoende eller alkoholmissbruk.*

Om ett beslut om villkor om alkoholås fattas, ska sökandens rätt att framföra körkortspliktiga fordon under villkorstiden vara begränsad på det sätt som anges i 22 §. Villkorstiden ska vara ett år, om inte annat följer av andra stycket.

2. återkallelse annars skulle ha skett enligt 3 § 1 och sökanden under de senaste fem åren före det brott som har föranlett återkallelsen har gjort sig skyldig till annat brott mot 4 eller 4 a § lagen om straff för vissa trafikbrott till följd av alkoholförtäring.

⁴ Senaste lydelse 2017:272.

⁵ Senaste lydelse 2010:1914. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket 2. b och tredje stycket tas bort.

Om villkorstiden har bestämts till ett år och körkortshavaren under denna tid visar sig ha diagnosen alkoholberoende eller alkoholmissbruk, ska villkorstiden förlängas till två år. Om det finns anledning att anta att körkortshavaren har ett sådant beroende eller missbruk, får denne föreläggas att ge in läkarintyg om dessa förhållanden.

Med återkallelse avses i denna paragraf även återkallelse tills vidare enligt 5 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2018.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för beslut om villkor om alkoholås för vilka villkorstiden inte har löpt ut före ikraftträdandet.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2017/18:63

Bilaga 3

Följande remissinstanser har inkommit med svar: Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Karlstad, Domstolsverket, Polismyndigheten, Trafikverket, Regelrådet, Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande (NTF), Svensk Trafikmedicinsk Förening (STFM), Transportstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI), Motorförarnas Helnykterhetsförbund, Sveriges Bussföretag, Sveriges Läkarförbunds Etik och Ansvarsråd (EAR) och Sveriges Åkeriföretag.

Svar har inte inkommit från Motormännens Riksförbund, SEKO, Svenska läkaresällskapet, Trafikförsäkringsföreningen och Transportarbetareförbundet.

Lagrådsremissens lagförslag

Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om körkortslagen (1998:488)²

dels att 3 kap. 14 c § ska upphöra att gälla,

dels att 3 kap. 14 b § och 5 kap. 15 b, 19 och 20 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

14 b §³

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som efter återkallelse har utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet, om utfärdandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE som har lämnats i utbyte mot eller ersatt ett körkort som har utfärdats i en stat inom EES förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på ursprungskörkortet, om utbytet eller ersättandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Vid förnyelse enligt denna paragraf tillämpas 12 § och 14 a § första stycket.

Trots 14 § andra stycket ska ett körkort med behörigheten C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, eller DE, som efter återkallelse har utfärdats enligt 5 kap. 14 § andra stycket första meningen *eller enligt 5 kap. 15 a §, eller som efter villkor om alkoholås har utfärdats enligt 5 kap. 15 b §*, förnyas första gången vid utgången av den giltighetstid som angavs på det återkallade körkortet *eller på det körkort som varit förenat med villkor om alkoholås*, om utfärdandet gjordes före utgången av denna giltighetstid. Körkortet ska därefter förnyas vart femte år.

Vid förnyelse enligt denna paragraf tillämpas 12 § och 14 a §.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort, ändrat genom direktiven 2009/113/EG, 2011/94/EU, 2012/36/EU, 2013/22/EU, 2013/47/EU, 2014/85/EU, (EU) 2015/653 och (EU) 2016/1106.

² Senaste lydelse av 3 kap. 14 c § 2012:874.

³ Senaste lydelse 2012:874.

5 kap.
15 b §⁴

När villkorstiden är slut får ett nytt körkort utan villkor om alkohol utfärdas efter ansökan, *om sökanden har körkortstillstånd.* När villkorstiden är slut får ett nytt körkort utan villkor om alkohol utfärdas efter ansökan *utan ytterligare prövning.*

Om det i beslutet om villkor om alkohol finns krav som ska uppfyllas för utfärdande gäller de kraven i stället för första stycket. Detsamma gäller ett beslut av Transportstyrelsen som fattats efter beslutet om villkor om alkohol men innan villkorstiden löpt ut.

19 §⁵

En ansökan om beslut om villkor om alkohol får bifallas endast om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms som lämplig för körkortsinnehav med villkor om alkohol. Sådan lämplighet förutsätter att sökanden

1. kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken,

2. inte brukar narkotika som avses i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64), och

3. uppfyller de *andra* medicinska krav *än krav på frånvaro av alkoholmissbruk eller alkoholberoende* som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

3. uppfyller de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten.

Som bruk av narkotika enligt första stycket 2 anses inte en behandling där narkotika intas i enlighet med läkares eller någon annan behörig receptutfärdares ordination, under förutsättning att bruket inte innebär någon trafiksäkerhetsrisk.

20 §⁶

Om ett beslut om villkor om alkohol fattas, ska sökandens rätt att framföra körkortspliktiga fordon under villkorstiden vara begränsad på det sätt som anges i 22 §. Villkorstiden ska vara ett år, om inte annat följer av *andra eller tredje* stycket.

Villkorstiden ska vara två år, om

1. återkallelse skulle ha skett enligt 3 § 1 på grund av brott mot 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, eller

2. återkallelse annars skulle ha skett enligt 3 § 1 och sökanden

a) under de senaste fem åren före det brott som har föranlett

Om ett beslut om villkor om alkohol fattas, ska sökandens rätt att framföra körkortspliktiga fordon under villkorstiden vara begränsad på det sätt som anges i 22 §. Villkorstiden ska vara ett år, om inte annat följer av *andra* stycket.

2. återkallelse annars skulle ha skett enligt 3 § 1 och sökanden

under de senaste fem åren före det brott som har föranlett

⁴ Senaste lydelse 2010:1914.

⁵ Senaste lydelse 2017:272.

⁶ Senaste lydelse 2010:1914. Ändringen innebär bl.a. att tredje stycket tas bort.

återkallelsen har gjort sig skyldig till annat brott mot 4 eller 4 a § lagen om straff för vissa trafikbrott till följd av alkoholförtäring, *eller*

b) har diagnosen alkoholberoende eller alkoholmissbruk.

Om villkorstiden har bestämts till ett år och körkortshavaren under denna tid visar sig ha diagnosen alkoholberoende eller alkoholmissbruk, ska villkorstiden förlängas till två år. Om det finns anledning att anta att körkortshavaren har ett sådant beroende eller missbruk, får denne föreläggas att ge in läkarintyg om dessa förhållanden.

Med återkallelse avses i denna paragraf även återkallelse tills vidare enligt 5 §.

återkallelsen har gjort sig skyldig till annat brott mot 4 eller 4 a § lagen om straff för vissa trafikbrott till följd av alkoholförtäring.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2018.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för beslut om villkor om alkoholås om villkorstiden inte har löpt ut före ikraftträdandet.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2017-11-14

Närvarande: F.d. justitierådet Lennart Hamberg samt justitieråden Erik Nymansson och Anders Eka.

Några frågor om alkoholås

Enligt en lagrådsremiss den 9 november 2017 har regeringen (Näringsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Ulrika Stenström.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Näringsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 december 2017

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, Wallström, M Johansson, Baylan, Bucht, Hultqvist, Regnér, Hellmark Knutsson, Bolund, Damberg, Bah Kuhnke, Shekarabi, Fridolin, Eriksson, Skog, Ekström, Fritzon, Eneroth

Föredragande: statsrådet Eneroth

Regeringen beslutar proposition 2017/18:63 Några frågor om alkoholås

